

1 WOORD VOORAF

Het jaar 2003 zal door veel sociaal-culturele organisaties herinnerd worden als een cruciaal jaar.

Voor de sociaal-culturele verenigingen was 2003 een belangrijk scharnierjaar tussen het voldoen aan de kwantitatieve bepalingen van het verenigingendecreet van 1995 en de meer kwalitatieve aanpak van het nieuwe kaderdecreet. De totstandkoming en het schrijven van een eerste beleidsplan 2004-2005 waren daarbij ongetwijfeld de grootste uitdagingen.

Voor de vormingsorganisaties uit de sociaal-culturele sector was het afgelopen jaar meer dan een scharnierjaar. Voor de regionale volkshogescholen was het het jaar van de waarheid, want de nieuwe organisaties kenden in 2003 hun officiële start en kregen in het najaar ook hun officiële erkenning van de minister van Cultuur. Ook voor de landelijke vormingsinstellingen was 2003 het jaar van de waarheid, al was die voor hen vaak weinig bemoedigend: minister Van Grembergen oordeelde streng over de aanvraagdossiers van de gespecialiseerde vormingsinstellingen, waardoor ongeveer de helft van de aanvragende organisaties een toekomst als gesubsidieerd vormingscentrum, gespecialiseerd in een bepaald thema kon vergeten. Gevolg: veel organisatie die halsoverkop op zoek moesten naar nieuwe (subsidie)perspectieven en veel personeelsleden die op zoek moesten naar een nieuwe werkgever.

Voor de sociaal-culturele diensten tenslotte was het afgelopen jaar het jaar van de stille voorbereiding. Tegen 31 december moesten zij immers een sterk beleidsplan klaarstomen om hopelijk vanaf januari 2005 als sociaal-culturele beweging van start te kunnen gaan.

Dat 2003 een jaar apart was, heeft uiteraard alles te maken de invoering van het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. De FOV heeft niet alleen de voorbereiding van dat decreet en het bijhorende uitvoeringsbesluit op de voet gevolgd, maar heeft bij de totstandkoming ervan ook de stem van de erkende organisaties uit het werkveld laten klinken. Nu het decreet sinds 2 april 2003 een feit is, wil de FOV ook bij de uitvoering ervan blijven gaan voor de belangen van de betrokken organisaties. De werkzaamheden van de FOV in 2003, zoals beschreven in dit jaarverslag, moeten in dat perspectief worden gezien. Dat perspectief is echter niet volledig zonder ook de vele andere uitdagingen die zich aandien- den te vernoemen. De FOV heeft immers het voorbije jaar op verschillende vlakken en in verschillende dossiers “een verschil” proberen te maken: het provinciaal cultuurbeleid, de ontwikkelingen rond de erkenning van verworven competenties (EVC's), de Staten-Generaal van het middenveld, de ICEM-werkgroep rond het allochtoon verenigingsleven, het VIA- en DAC- ontwerpdecreet...

Het voorliggende jaarverslag heeft geenszins de bedoeling je in extenso te informeren over alle dossiers waar de FOV in 2003 mee bezig is geweest. Wel probeert dit document een overzicht te bieden van de werkzaamheden van de Federatie gedurende het voorbije jaar. De thematische structuur van het verslag moet toelaten die werkzaamheden en de behaalde resultaten op de verschillende werkerterreinen kritisch te bekijken.

Je vindt in dit verslag uiteraard ook de “klassieke” gegevens die in een jaarverslag niet mogen ontbreken: de ledenlijst, aanwezigheidsgegevens, activiteitenoverzichten, ...

We hopen je op die manier een goed overzicht te geven van het door de FOV in 2003 gele- verde werk.

2 WERKING, BELEID EN STRATEGIE

2.1 ALGEMEEN

▪ Groei

Met de goedkeuring van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk werd niet alleen het werkveld maar ook de FOV als erkende belangenorganisatie voor een aantal belangrijke uitdagingen en hindernissen geplaatst. Statutair gezien konden in 2003 alle erkende sociaal-culturele organisaties bij de FOV aansluiten. Ook de organisaties die nog niet erkend waren maar wel een aanvraag daartoe hadden lopen konden aansluiting vinden bij de Federatie. Met de komst van het nieuwe decreet moest dat scenario enigszins worden aangepast. Het decreet stapt immers voor een aantal werksoorten af van het principe van erkenning. Als gevolg daarvan paste de Algemene Vergadering van de Federatie in het najaar haar statuten aan opdat niet alleen de erkende maar ook de gesubsidieerde organisaties (zonder erkenning van overheidswege) lid zouden kunnen worden van de FOV. Daarenboven maakte de Algemene Vergadering mogelijk dat de organisaties die in de vorige beleidsperiode subsidies als sociaal-culturele organisatie kregen en/of in de volgende beleidsperiode subsidies als sociaal-culturele organisatie ambiëren eveneens kunnen aansluiten bij de Federatie.

Omwille van deze statutaire aanpassing en omwille van de impact van het nieuwe decreet op de organisaties (het verdwijnen van sommige organisaties, de creatie van nieuwe), is in de nabije toekomst enige fluctuatie in het ledenaantal van de FOV te verwachten.

In 2003 ging het aantal leden, net zoals de voorbije twee jaar, in stijgende lijn. Eind 2000, bij de start van de FOV, waren 103 organisaties lid. Eind 2001 waren er dat 118. Bij het begin van 2003 was het aantal leden opgelopen tot 129. Momenteel, eind 2003, is het totaal aantal leden (gewone en waarnemende) 141.

55 van de 56 erkende of gesubsidieerde verenigingen vonden aansluiting bij de FOV, 43 van de 43 erkende of gesubsidieerde instellingen en 40 van de 46 erkende of gesubsidieerde diensten. Daarnaast had de FOV ook nog 3 waarnemende leden die in 2003 nog geen subsidie als sociaal-culturele organisatie hadden maar die wel poogden te krijgen voor de beleidsperiode 2004-2005 (voor de verenigingen en instellingen) of de beleidsperiode 2005-2009 (voor de bewegingen).

▪ Werkwijze

De FOV hecht het grootste belang aan haar band met de lidorganisaties. De betrokkenheid en de inspraak van de lidorganisaties wordt dan ook hoog in het FOV-vaandel gedragen. De leden vormen immers de belangrijkste wegwijzers voor de organisatie. De keuzes die de FOV in 2003 maakte werden dan ook door hen ingegeven. Dit gebeurt in hoofdzaak via de input die de FOV krijgt tijdens de maandelijkse bijeenkomsten met de vier werksoortelijke werkgroepen (Instellingen, Volkshogescholen, Diensten, Verenigingen). In deze werkgroepen wordt informatie verschaft en wordt ook van gedachten gewisseld over diverse punten die de organisaties aanbelangen. Via de weg van de werkgroepen wordt ook gegarandeerd dat de standpuntbepaling van de FOV van nabij kan worden gevolgd.

Ad hoc vergaderen ook een aantal werkgroepen, die een standpuntbepaling rond specifieke thema's, inhouden of belangen voorbereiden. Zo werd in 2003 een afzonderlijk overleg geor-

ganiseerd met de allochtonenverenigingen en de instellingen en diensten die actief zijn voor mensen met een handicap.

De werksoortelijke FOV-werkgroepen nemen als zodanig geen standpunten in. Ze bereiden wel de FOV-standpunten voor. De effectieve standpuntbepaling gebeurt zoals omschreven in het Huishoudelijk Reglement: de Raad van Beheer verzamelt de suggesties uit de werkgroepen, weegt ze af en neemt het uiteindelijke standpunt in.

▪ **Inkomsten**

Alle concrete gegevens over het financiële reilen en zeilen van de FOV werden in de geëigende documenten opgenomen en aan de Algemene Vergadering ter goedkeuring voorgelegd.

In algemene zin kunnen we stellen dat het systeem van financiering van de Federatie in 2003 grotendeels analoog was aan het jaar ervoor. Voor het tweede jaar op rij werd een specifieke subsidieregeling voor de FOV uitgevoerd. Dit gebeurde op basis van het decreet van 6 juli 2001 dat de subsidiëring van de FOV vastlegt. Deze regeling voorziet dat de lidorganisaties een deel van hun lidmaatschapsbijdrage betaald krijgen via de overheid. Naast deze onrechtstreekse subsidiëring int de FOV nog een eigen bijdrage van de leden.

De FOV is voor haar werking in grote mate afhankelijk van de subsidies die via het tussenstation van de lidorganisaties worden uitgekeerd. De graad van lidmaatschap en het subsidievolumen van de leden bepalen zeer sterk de mogelijkheden van de Federatie. De FOV staat dus voor een steeds terugkerende opdracht haar subsidies te verdienen via een trouw lidmaatschap van de leden.

2.2 MEDEWERKERS

Met z'n zevenen klaarde het FOV-team in 2003 de klus. Karine Cleynhens nam naar goede gewoonte het onthaal en de administratie voor haar rekening. Bart Verhaeghe verzorgde de boekhouding en zorgde er ook voor dat de organisatie stilaan klaar is voor de verplichtingen van de nieuwe VZW-wetgeving. Luc Sellekaerts stond in voor alles wat met het onderhoud te maken heeft.

Het educatieve team van de Federatie bestond in 2003 uit: An Verheyen, Nancy Toussaint en Lode Vermeersch. Zij bogen zich over de vele dossiers die zich het afgelopen jaar aandienen. Ze deden dit samen en onder leiding van Hugo De Vos, de directeur van de FOV.

▪ **Dagelijks Bestuur**

De werkzaamheden van de Raad van Beheer worden voorbereid door het Dagelijks Bestuur. De zes leden van het Dagelijks Bestuur (telkens twee per werksoort) hadden in het voorbije jaar een drukke agenda. Met een enorm grote betrokkenheid reageerde het Dagelijks Bestuur zeer alert op de talrijke beleidsontwikkelingen. Het was voor het bestuur zaak om de vinger aan de pols te houden bij de standpuntbepaling die via de werkgroepen aan de Raad van Beheer werd voorgelegd. Niet alleen de agendavoorbereiding voor de bijeenkomsten van Raad van Beheer en Algemene Vergadering was een taak voor het Dagelijks Bestuur, ook in de uitvoering van de beslissingen had het college van zes een belangrijke taak. Met de overheid (minister, Kabinet, Administratie en parlementsleden) had het Bestuur in de loop van 2003 meerdere contacten. Het Dagelijks Bestuur fungeerde op cruciale momenten als de spreekbuis van de Federatie. Dat hierbij unisono werd gesproken, heeft er zeker toe bijgedragen dat de FOV als een gedegen gesprekspartner werd beschouwd door de respectieve gesprekspartners.

▪ **Raad van Beheer**

Net zoals in 2002 had de Raad van Beheer in 2003 een intens programma. In het voorjaar werd alle energie opgeslorpt door de finale voorbereiding van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Vergadering na vergadering, extra-bijeenkomsten inclusief, werd nagegaan hoe de FOV zich kon en moest verhouden tegenover de snel wijzigende tekstvoorstellen. De Raad van Beheer analyseerde de teksten, deed aan afweging van verschillende mogelijke scenario's, debatteerde over de suggesties en opvattingen uit de werksoretelijke werkgroepen, gaf onderhandelingsopdrachten aan het Dagelijks Bestuur, werkte aan standpunten en nieuwe voorstellen. De Raad van Beheer wist ondanks de beperkte onderhandelingsmarge en de contouren van een niet volledig geslaagd decreet toch op een zeer doortastende en unanieme manier de FOV-standpunten te vertolken en regelmatig op de besluitvorming te wegen. De voorbereiding van de hoorzitting over het decreet in het Vlaams Parlement en de talloze suggesties voor een bijgesteld decreet gingen aan de politieke wereld niet ongemerkt voorbij. De afweging van de standpuntbepaling kon rekenen op een zeer grote betrokkenheid van alle leden van de Raad van Beheer.

Ook de voorbereiding van het uitvoeringsbesluit bij het decreet kreeg heel wat aandacht van de Raad. In dat besluit werden immers een aantal bepalingen uit het decreet verdere geoperationaliseerd.

In het najaar had de Raad van Beheer de zorg over de implementatie van het decreet. Niet alleen werden algemene suggesties geformuleerd voor de samenstelling van de adviescommissies (in feite beoordelingscommissies), ook de resultaten van het beoordelingswerk noopten tot een gedegen standpuntbepaling. De moeilijke situatie bij de gespecialiseerde vormingsinstellingen hield de Raad van Beheer meerdere vergaderingen in de ban. De Raad formuleerde een grote bekommernis over het lot van nogal wat lidorganisaties, aan wie een verdere subsidiëring vanaf het jaar 2004 zou worden onthouden. De Raad liet juridisch advies inwinnen bij de beslissingen van de adviescommissie en gaf de opdracht om de gedupeerde instellingen met raad en daad bij te staan. De Raad van Beheer boog zich over de flankerende maatregelen die door de overheid, als een soort doekje bij het bloeden, waren

uitgewerkt. Ook een raamakkoord dat door de werknemersorganisaties en de werkgeversorganisatie in het vooruitzicht werd gesteld voor de overgang van personeelsleden naar de nieuwe Volkshogescholen, werd in de schoot van de Raad van Beheer van nabij opgevolgd. Ook de moeilijke toepassing van de bepalingen in het decreet voor de migrantenorganisaties werden in de Raad van Beheer zeer nauwgezet bekeken. Zowel de verdeling van de 640.000 euro als de vastlegging van het thema waarrond in 2004 door de migrantenverenigingen bij prioriteit moest worden gewerkt, werden meermaals besproken en in FOV-standpunten omgezet.

Naast de grote aandacht voor het decreet en het uitvoeringsbesluit, had de Raad de handen vol met een aantal andere dossiers. Zo werd de Raad geïnformeerd over en betrokken bij een standpuntbepaling over de DAC-regularisering (en het voorgestelde decreet hiervoor), de verdeling van de middelen van het Vlaams Intersectoraal Akkoord, de uitwerking van een Handvest voor Vlaanderen (voorstel van een soort Vlaamse grondwet door Norbert De Batselier), de reglementering voor de Cultuurspreidende Initiatieven, het uitblijven van een reglement voor de verdeling van de middelen van de Nationale Loterij, het EVC-vraagstuk, de aanwending van opleidingscheques in de sociaal-culturele sector en de werking van de Staten-Generaal van het Middenveld.

Bestuurlijk-organisatorisch werden voorstellen uitgewerkt voor een statutenwijziging en werd een ontwerp van Arbeidsreglement gefinaliseerd. Aan de Algemene Vergadering werd voorgelegd om de FOV-statuten aan te passen aan de gegevens uit het nieuwe decreet. De Raad volgde van nabij de budgettaire toestand op van de FOV. De Raad betreunde de zeer laattijdige uitbetaling van subsidies aan de lidorganisaties. Een liquiditeitsprobleem kon in de loop van de maand juli ternauwernood worden vermeden.

De Raad kon in 2004 twaalf nieuwe leden verwelkomen. Aan de relatie met SoCiuS werd ook geruime aandacht besteed.

▪ **Algemene Vergadering**

Zoals statutair bepaald hield de FOV in 2003 twee Algemene Vergaderingen. Tijdens deze bijeenkomsten wordt met een kritische blik gekeken naar de werking van de organisatie. Tijdens de voorjaarsvergadering werd het jaarverslag 2002, samen met de rekeningen goedgekeurd. Tijdens de najaarsbijeenkomst werd het jaarplan 2004 met de erbij horende begroting aan de leden voorgelegd.

In het voorjaar konden de FOV-organisaties debatteren met de heren Gilbert Van Houtven, afdelingshoofd, en Luc Goossens, directeur van de Afdeling Volksontwikkeling en Bibliotheekwerk. Het debat handelde over mogelijke interpretaties bij de invoering van het nieuwe decreet. Een vraagstelling vanuit de onderscheiden werksoorten kwam ruimschoots aan bod. In de najaarsbijeenkomst werd met het vereiste quorum gezorgd voor een eerste aanpassing van de statuten. Het nieuwe decreet noopte er toe een aantal bepalingen uit de statuten en het huishoudelijk reglement te herschrijven. Alhoewel gekozen werd voor het behoud van de naam van de FOV werd voor het overige de term 'volksontwikkelingswerk' systematisch ingewisseld voor 'sociaal-cultureel volwassenenwerk'. De werksoortelijke opsplitsing werd eveneens aangepast. Voortaan verzamelt de FOV organisaties uit drie werksoorten: sociaal-culturele verenigingen, sociaal-culturele vormingsinstellingen en sociaal-culturele bewegingen. Bij de samenstelling van de toekomstige Raad van Bestuur worden binnen de werksoort van de sociaal-culturele vormingsinstellingen een aantal mandaten toegekend aan de volkshogescholen.

Hugo De Blende en Annemie Vercruysse van SoCiuS gaven toelichting bij de werking van de Dienst Informatie Vorming en Afstemming (DIVA) en de positie daarin van het sociaal-cultureel werk en over de Forumbijeenkomst van SoCiuS, die een aantal nieuwe beleidslijnen voor het Steunpunt moest uittekenen.

3 WERKGROEPEN EN INTERNE CONTACTVERGADERINGEN

3.1 ROUND-UP FOV-INSPANNINGEN NIEUW DECREET

▪ Inleiding

De lange aanloop naar het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk werd in het voorjaar van 2003 (eindelijk) beëindigd. Nu elke letter van de nieuwe regelgeving vastligt, wil de FOV in dit jaarverslag de kans te baat nemen om even een *round-up* te maken van haar eigen inspanningen van de voorbije twee jaren. Tijdens het parcours dat begon bij de Bouwstenennota en eindigde met de goedkeuring van het decreet op 2 april 2003, bracht de FOV vier uitgebreide standpunten en één actualiteitsmotie uit en voerde de Federatie tweemaal actie. Zonder de pen van de decreetschrijver te willen vasthouden, heeft de FOV tijdens die periode veel suggesties gedaan om tot een ambitieuze maar vooral werkbare nieuwe regelgeving te komen. Sommige van die tussenkomsten hebben geleid tot fundamentele discussies over de visie van de overheid op het sociaal-cultureel werk. Een aantal van die discussies zijn vandaag niet afgerond. Ze zullen ongetwijfeld bij de evaluatie van het nieuwe decreet (in 2005) opnieuw aan bod komen. Over veel andere punten is de dialoog echter wel afgerond.

Het staat buiten kijf dat de voortdurende en onderbouwde feedback van de sector op de verschillende ontwerpversies van het nieuwe decreet “een verschil” hebben gemaakt. Getuige de vele aanpassingen aan de opeenvolgende ontwerpversies van de decreettekst en de bijhorende toelichtingen. Toch werd de FOV door het Kabinet Cultuur ook weer niet op alle punten tegemoet getreden. Er werd soms A gevraagd om B te krijgen.

Zonder het wordingsproces van het decreet tot in de details te willen uitrafelen, en al evenmin met de ambitie volledig te zijn, heeft de FOV in dit deel van het jaarverslag een samenvattende inhoudelijke analyse gemaakt van haar belangrijkste inspanningen en het resultaat dat ze al dan niet hebben opgeleverd. We hopen op deze manier een bondig overzicht te geven van de resultaten van het door de FOV geleverde werk.

▪ Definities

Op vraag van de FOV werd de vage notie “los van enig schoolverband” die vervat is in de omschrijving van het sociaal-cultureel werk, niet in de decreettekst maar wel in de Memorie van Toelichting scherper afgelijnd.

De definitie van het kernbegrip “sociaal-culturele methodiek” liet tijdens het schrijfproces van het nieuwe decreet lang op zich wachten. In het onderzoeksrapport van prof. H. Baert (K.U.Leuven) *Sociaal-Culturele Methodiek: concept en methodiekontwikkeling* werd een definitie voorgesteld. Deze definitie werd uiteindelijk integraal overgenomen in de decreettekst.

De vier functies van het sociaal-cultureel werk: in het FOV-standpunt bij de Bouwstenennota werd gesteld dat de vier functies van het sociaal-cultureel werk in het verenigingsleven worden onderkend. De brede invulling van de culturele functie kon ook op instemming rekenen, maar tegelijkertijd wees het standpunt erop dat vooral de cultuurspreidende functie niet uit het vizier mag verdwijnen. Voor de werksoorten van de instellingen en de bewegingen suggereerde de FOV om niet vier maar twee hoofdfuncties te bepalen. Uiteindelijk werd in de decreettekst een onderscheid gemaakt tussen de functies die tot de “hoofdzaak” van die

organisaties behoren en de overige functies. Zoals gevraagd kwam het accent bij de instellingen op de educatieve functie te liggen, en bij de bewegingen op de educatieve en maatschappelijke activeringsfunctie.

De FOV is ook blijven waarschuwen voor een te rigide invulling van de omschreven functies. In die zin werden de definities van de functies enigszins bijgeschaafd. Ook taalkundige aanpassingen aan deze definities werden uit de FOV-standpunten overgenomen.

De FOV heeft er steeds voor gepleit om in de definitie van “niet-formele educatie” de beperkende criteria (1) autonome levenssfeer, (2) niet-beroepsgericht en (3) open aanbod te schrappen, omdat ze het sociaal-cultureel werk op termijn uitsluiten van het maatschappelijke project van het levenslang en levensbreed leren. De overheid kwam slechts deels tegemoet aan deze vraag: de criteria werden wel uit de definitie gehaald, maar tegelijk verwees de nieuwe definitie naar een werksoortelijke invulling van de notie “niet-formele educatie”. De drie beperkende criteria werden vervolgens beoordelingscriteria voor diverse werksoorten, terwijl een echte werksoortelijke invulling van “niet-formele educatie” uitbleef.

Ook aan de definities van een volkshogeschool, een gespecialiseerde instelling, een beweging en een vereniging werden tekstuele aanpassingen doorgevoerd. De FOV bracht zelf verschillende suggesties aan om de definities van de werksoorten zo dicht als mogelijk bij de feitelijke ontwikkelingen op het terrein te laten aansluiten. De vraag om het “thema” in de definitie van een gespecialiseerde vormingsinstelling te vervangen door “inhoud(en), methode(n) en/of doelgroep(en)” bleef evenwel onbeantwoord.

Oorspronkelijk werd in artikel 2 een definitie van de syndicale instellingen ingeschreven. Voor de federaties van de instellingen voor personen met een handicap ontbrak een dergelijke definitie. De FOV is blijven beklemtonen dat de syndicale instellingen en de instellingen voor personen met een handicap moeten worden beschouwd als gespecialiseerde vormingsinstellingen. Een aparte definitie voor deze organisaties werd dan ook niet opportuun geacht. Bovendien stelde de FOV zich vragen bij de motieven om voor de ene werksoort wel een definitie op te nemen en voor de andere werksoort niet. Uiteindelijk werden de syndicale vormingsinstellingen en de instellingen voor personen met een handicap ondergebracht in het hoofdstuk ‘landelijke vormingsinstellingen’ van de decreettekst. De aparte definitie van syndicale vormingsinstellingen werd uit het artikel met de definities gehaald en als omschrijving ingebracht bij de Afdeling waarin de syndicale instellingen worden beschreven.

Volgens de definitie heeft het begrip “landelijk” betrekking op activiteiten in vier provincies. Toch werd in een eerste versie van het ontwerpdecreet een vereniging gedefinieerd als een landelijk netwerk van afdelingen waarbij de afdelingen of groepen gespreid zijn over drie provincies. Op verzoek van de FOV werd het niet-consequente gebruik van de notie “landelijk” in de omschrijving van de begrippen “landelijk karakter” en “vereniging” rechtgezet.

▪ Evaluatie

De Bouwstenennota belastte de Administratie met de taak om elke gesubsidieerde sociaal-culturele organisatie tweejaarlijks minstens éénmaal te visiteren. Een visitatie omvat een onderzoek van de werking van de organisatie ter plaatse op basis van het beleidsplan, de jaarplannen, de begrotingen, de financiële verslagen en de jaarverslagen. De Bouwstenennota ging uit van de idee dat bij een visitatie de nadruk op de begeleiding komt liggen, eerder dan op controle. De FOV kon instemmen met dat uitgangspunt maar drong tegelijk aan op een goede voorbereiding van het visitatiesysteem. In haar standpunten drukte de FOV ook op het onderscheid tussen begeleiding en controle/evaluatie. In dat perspectief pleitte de Federatie ervoor de visitatie en de controle niet door dezelfde instantie te laten uitvoeren. Uiteindelijk

werd in de ontwerpversies van het decreet opgenomen dat een visitatie kan leiden tot een verslag met bevindingen/aanbevelingen. Slechts wanneer dergelijke aanbevelingen niet door de gesubsidieerde organisatie worden gevolgd, kan een sanctie door de Administratie worden overwogen.

In het kader van de evaluatie stelde de Bouwstenennota voor om bij het frequent vaststellen van bepaalde problemen het steunpunt aan te zetten rond die topics vorming te organiseren. Om dit laatste mogelijk te maken suggereerde de Bouwstenennota dat ook iemand van het steunpunt als waarnemer aan de visitatiecommissie zou worden toegevoegd. De FOV waarschuwde daarop voor een onduidelijke afbakening van de rol en de taken van de visitatiecommissie. Uiteindelijk werd in de decreettekst en in het uitvoeringsbesluit verduidelijkt dat enkel de Administratie vanaf de tweede beleidsperiode zou zorgen voor de visitaties, zonder een rol voor het steunpunt. Het idee van een aparte visitatiecommissie werd verlaten.

Ook inzake de realisatie van een systeem van integrale kwaliteitszorg drong de Federatie aan op duidelijkheid. Zo werd onder meer klaarheid gevraagd over de mogelijke sanctionering bij het niet naleven van de aanbevelingen van de Administratie. De FOV stond er ook op dat sanctionering enkel op basis van objectieve gronden zou gebeuren. In de uiteindelijke versie van het decreet en het uitvoeringsbesluit werd daarom zo veel als mogelijk gezocht naar objectieve elementen die in aanmerking kunnen worden genomen voor de beoordeling.

In het kader van de beoordeling merkte de FOV in haar eerste standpunten ook op dat geen enkele vorm van verhaal en beroep was voorzien. De FOV pleitte daarom voor het expliciet opnemen van verhaal- en beroepsprocedures in de evaluatiebepalingen of waar nodig in de werksoortelijke artikels. De decreetschrijver kwam hieraan tegemoet, evenals aan de vraag om de gesubsidieerde organisaties de mogelijkheid te bieden om gehoord te worden tijdens een verhaal- of beroepsprocedure.

▪ **Subsidiemechanisme**

De Bouwstenennota ging uit van een grondige wijziging van het bestaande subsidiemechanisme voor de sociaal-culturele organisaties. De klassieke drieslag van basistoelage, werkingstoelage en personeelstoelage zou worden vervangen door een systeem van enveloppenfinanciering. Als gevolg hiervan zou elke gesubsidieerde organisatie per beleidsperiode een subsidie-enveloppe krijgen waarvan minstens vijftig procent moet worden toegekend aan educatief personeel.

Deze omslag, met inbegrip van de verplichte besteding van vijftig procent aan de vergoeding van personeel, werd opgenomen in het eerste ontwerp van decreet bij zowel de verenigingen, de volkshogescholen als bij de vormingsinstellingen voor personen met een handicap. In haar standpunt bij dat ontwerp brak de FOV een lans voor de professionalisering in de sector en pleitte ze ervoor dat het decreet op een expliciete manier zou bepalen dat binnen alle werksoorten een voldoende hoog percentage van de enveloppe aan wedden en vergoedingen van professionele medewerkers wordt besteed. De Federatie stelde zelf een percentage van tachtig procent voor. Als antwoord hierop werd in een volgende ontwerptekst van het decreet het percentage opgetrokken van vijftig procent tot tweederden van de subsidie-enveloppe. Omdat de 75%-regel voor de indexering van werkingskosten uit het decreet werd verwijderd, ging de FOV akkoord met het compromis van de verplichte tweederde besteding van de enveloppe aan professionele medewerkers. Dit werd uiteindelijk ook zo in de goedgekeurde decreettekst opgenomen, zij het niet voor alle werksoorten maar enkel voor de volkshogescholen, de verenigingen en de instellingen voor bijzondere doelgroepen.

Oorspronkelijk ging de overheid uit van een tweeledige samenstelling van elke subsidie-enveloppe: (1) een deel vaste subsidie eventueel verhoogd met (2) een deel variabele subsidie. De Bouwstenennota stelde een *fifty-fifty* verhouding voor tussen deze twee delen. In overleg met de overheid werd uiteindelijk geopteerd voor een systeem waarin bij het begin van elke beleidsperiode de subsidie-enveloppe van elke individuele vereniging of gespecialiseerde vormingsinstelling met een vijfde kan variëren afhankelijk van de inhoudelijke kwaliteitsbeoordeling van het beleidsplan. Voor de verenigingen die tijdens de eerste beleidsperiode worden “afgetopt” op een maximale subsidiestijging van 100.000 euro en een maximale daling met 5%, werd via amendering mogelijk gemaakt dat vanaf de tweede beleidsperiode het variabele subsidiedeel gebaseerd wordt op het gederfde bedrag.

Voor de volkshogescholen, de syndicale vormingsinstellingen en de instellingen voor bijzondere doelgroepen wordt in de uiteindelijke decreettekst een subsidieverhoging niet gelinkt aan de beoordeling van het beleidsplan. De bewegingen krijgen dan weer een subsidie-enveloppe die bij het begin van elke beleidsperiode voor 100% variabel is.

▪ Beleidsplan

Van bij de Bouwstenennota was duidelijk dat de overheid met een beleidsplan een document voor ogen heeft dat de huidige en gewenste situatie van een organisatie in kaart brengt. De FOV onderschreef het kwalitatief werken middels beleidsplanning. De concrete bepalingen over de inhoud van een beleidsplan waren in de Bouwstenennota en in de ontwerpversies van het decreet evenwel zeer summier. In het uitvoeringsbesluit werden, in overleg met de FOV, wel een aantal inhoudelijke elementen van een beleidsplan opgenomen. Eveneens werd op vraag van de Federatie in het besluit ingeschreven dat de minister pas een model van structuur van een beleidsplan kan bepalen na voorafgaandelijk advies van de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding.

Om de beleidsplannen inhoudelijk te kunnen beoordelen schoof de Bouwstenennota een aantal “velden” en “elementen” naar voor. Ze werden verder geconcretiseerd in de ontwerpversies van het decreet in “standaarden” en “parameters”. In het overleg over deze punten heeft de FOV gesteld dat de beoordeling van een beleidsplan op een transparante en een zo objectief mogelijke manier moet gebeuren. Bovendien moeten de beoordelingscriteria niet zozeer betrekking hebben op de “mate waarin” vooruitgang wordt geboekt, maar eerder op de “wijze waarop”. Een organisatie moet met andere woorden de kans krijgen zich te verhouden ten overstaan van de beoordelingselementen, zodat zij kan bepalen aan welke punten zij noodzakelijk meer aandacht wenst te besteden dan aan andere. Het is immers onmogelijk om als organisatie op alle punten een even grote kwalitatieve vooruitgang na te streven. Deze gedachtegang werd door de decreetschrijver gevolgd en is als zodanig in de tekst opgenomen. Ook bepaalde concrete omschrijvingen van beoordelingselementen ondergingen in die zin verandering. Eveneens werd in het uitvoeringsbesluit een onderscheid gemaakt tussen formele en inhoudelijke aspecten van beoordeling. De beoordeling van deze eerste aspecten komt toe aan de Administratie, de beoordeling van de inhoudelijke aspecten aan de adviescommissie. De FOV had immers in de voorbereiding van het nieuwe decreet steeds duidelijk laten klinken dat de precieze rol en opdracht van zowel de Administratie als de adviescommissie helder in de decreettekst moesten worden opgenomen. Uiteindelijk werden de opdracht en rol van beide instanties zo goed als mogelijk in de decreettekst en (vooral) in het uitvoeringsbesluit uitgezuiverd en gescheiden.

Tot slot drukte de FOV er tijdens de totstandkoming van het nieuwe decreet op dat de organisaties die reeds een beleid voeren op basis van een eigen meerjarenplanning de kans

moeten krijgen deze planning te integreren in het beleidsconcept van de nieuwe regelgeving. Hetzelfde bepleitte de FOV voor het hanteren van vormen en modellen voor integrale kwaliteitszorg. Waar de decreettekst het in de eerste ontwerpen had over “de” principes van “de” integrale kwaliteitszorg, werd gaandeweg in de tekst ruimte gelaten aan de organisaties om zich - naar eigen inzicht - een bepaald kwaliteitszorgmodel eigen te maken, te ontwikkelen en te gebruiken.

▪ Overgangsbepalingen

De overgangsmodaliteiten die de overstap van de drie bestaande werksoortelijke decreten naar het nieuwe kaderdecreet moeten stroomlijnen, zijn gedurende de voorbije twee jaar sterk van karakter veranderd. De Bouwstenennota ging uit van een zeer snelle overgang naar het nieuwe decreet zonder veel overgangstijd en –modaliteiten. Zo voorzag de nota geen speciale modaliteiten voor de diensten die beweging zouden worden en werden evenmin bepalingen opgenomen voor de overstap van personeel uit de bestaande instellingen naar de nieuwe volkshogescholen.

Gaandeweg werd echter duidelijk dat bepaalde overgangsmodaliteiten zich opdrongen. Een reden hiervoor was de vertraagde invoering van het nieuwe decreet: niet 1 januari 2002, maar 1 januari 2003 en voor bepaalde artikels 1 januari 2004 of (voor de bewegingen) zelfs 1 januari 2005. Daarnaast maakte de FOV in haar standpunten duidelijk dat de overstap naar

nieuwe organisatievormen (van dienst naar beweging, van instelling naar volkshogeschool, van instelling naar federatie, ...) goed moest worden voorbereid.

Ten gevolge hiervan werden in de opeenvolgende ontwerpversies van de decreettekst per werksoort steeds meer specifieke overgangsbepalingen opgenomen. Deze overgangsbepalingen maakten onder meer duidelijk dat de erkende organisaties voor het jaar 2003 hetzelfde subsidiebedrag ontvangen als voor het werkjaar 2001. Voor de allochtonenverenigingen werd een specifieke overgangsperiode opgenomen. Op vraag van de Federatie werden de diensten en de instellingen die een subsidiëring als beweging aanvragen vrijgesteld van het bewijzen van twee jaren werking als beweging.

In de laatste ontwerpversie van het decreet werden ook een aantal overgangsbepalingen opgenomen aangaande de start van de volkshogescholen. Meer bepaald de mogelijkheden en de verplichtingen van het gesubsidieerd personeel dat naar een volkshogeschool overstapt, werden in kaart gebracht.

▪ Bewegingen

Laboratoriumfunctie

De Bouwstenennota gaf al aan dat de nieuwe werksoort van de bewegingen een belangrijke bijdrage moet kunnen leveren aan de laboratoriumfunctie van het sociaal-cultureel werk: "Bewegingen kunnen broedplekken zijn van nieuwe ontwikkelingen en experimenteerplatforms. Daarom wordt een zeer open regelgeving gemaakt, die weinig kwantitatieve normen bevat."

De overheid stelde voor de subsidiëring van de bewegingen afhankelijk te maken van bepaalde prioritaire aandachtsgebieden. Het eenzijdig verankeren van prioritaire aandachtsgebieden stond voor de FOV evenwel haaks op het aanmoedigen van experiment. Daarom pleitte de FOV voor het bepalen van aandachtsgebieden middels een systeem van inhoudelijke communicatieve planning (ICP). Voorts stelde de FOV voor om de basissubsidie en de erkenning van de bewegingen te laten afhangen van een aantal algemene criteria, aangevuld met een bonussubsidie op basis van het werken rond de in communicatief overleg vastgelegde thema's. Uiteindelijk trad de overheid niet mee in een proces van inhoudelijke planning en in de decreettekst werd enkel opgenomen dat een beweging rond een maatschappelijk relevant thema of cluster van nauw verwante thema's moet werken. Deze thema's worden in de regelgeving niet verder geconcretiseerd. De adviescommissie die een oordeel zal uitspreken over het beleidsplan van een aanvragende organisatie zal aldus kunnen beslissen of die organisatie al dan niet rond een maatschappelijk relevant thema werkt.

Erkenning

Hoewel de Bouwstenennota sprak van een erkenning voor de bewegingen, werd dit in de ontwerpversies van het decreet vervangen door subsidiëring zonder formele erkenning. De FOV bleef evenwel benadrukken dat erkenning van groot belang is voor de organisaties, enerzijds als waardering voor het geleverde werk, anderzijds omdat de toepassing van bepaalde regelgevingen afhankelijk wordt gemaakt van een erkenning door de overheid. Na enig aandringen door de Federatie werd de erkenning van de bewegingen door de decreetschrijver in overweging genomen. Omdat de decretale beoordelingscriteria voor de bewegingen echter onvoldoende zijn om als ook erkenningscriteria te gebruiken, werd uiteindelijk de mogelijkheid tot formele erkenning van de bewegingen niet in de decreettekst ingevoegd. De problematiek van de erkenning van de bewegingen kan wel deel uitmaken van de evalua-

tie van het nieuwe decreet in 2005 en kan dus voor de tweede beleidsperiode van de bewegingen worden herbekeken.

Subsidiëring

In de ontwerpversies van het decreet werd de term “projectsubsidieëring”, nadat de FOV herhaaldelijk op de connotatie van tijdelijkheid had geduid, uiteindelijk weggelaten.

Voorts voorzag de Bouwstenennota voor de werksoort van de bewegingen een totaalbudget van 3.750.000 euro, met een minimale subsidie van 75.000 euro en een maximale subsidie van 148.772 euro per individuele beweging. Dit laatste bedrag werd later opgetrokken tot 200.000 euro. Inzake de toekenning van subsidies aan bewegingen is de FOV steeds van oordeel geweest dat alle aanvragende organisaties die voldoen aan de criteria van bewegingen, recht moeten hebben op een minimale subsidie van 75.000 euro. Daarbij benadrukte de Federatie stevast dat aanvragende organisaties een subsidie ontzeggen op basis van het zogenaamde ‘pluriformiteitsprincipe in de gesubsidieerde thematische werking’ enige willekeur inhoudt. Daarom werd voorgesteld om ‘pluriformiteit in de thema’s’ te vervangen door ‘pluriformiteit in de aanpak’. Dit voorstel werd niet aanvaard.

Ook het ontzeggen van een subsidie op basis van het gebruik van een rangorde bij de beoordeling van de beleidsplannen stuitte op veel ongenoegen bij de huidig erkende diensten. De FOV vertolkte daarom het standpunt dat de beoordeling van de beleidsplannen van aanvragende organisaties los moet staan van budgettaire overwegingen. De “rangorde” werd uiteindelijk uit de nieuwe regelgeving geschrapt en vervangen door een “gemotiveerde indicatieve waardering”.

Overgangsmogelijkheden

De Bouwstenennota vermeldde dat “een aantal van de bestaande diensten de overstap zullen kunnen maken naar beweging of deel kunnen uitmaken van een vormingsinstelling.” Enkel de eerste van deze twee opties werd in de ontwerpversies van het decreet uitdrukkelijk opgenomen. Voor de diensten die kandideren voor een subsidie als gespecialiseerde vormingsinstelling werd geen aparte regeling voorzien. Ook voor de erkende instellingen die ervoor opteren om als beweging te worden gesubsidieerd, was die mogelijkheid oorspronkelijk niet voorzien. De FOV heeft wel in de aanloop naar de nieuwe regelgeving betoogd dat het voor de huidig erkende organisaties mogelijk moet worden gemaakt om te kandideren voor een subsidie binnen een andere (nieuwe) werksoort. Na het uitdrukkelijk aanwijzen van de verschillende keuzemogelijkheden binnen het nieuwe kaderdecreet, werd de overstap van een instelling naar de werksoort van de bewegingen uiteindelijk door de overheid expliciet in de goedgekeurde decreettekst opgenomen. Deze optie onderging evenwel geen aanpassingen meer nadat – zonder voorafgaandelijk overleg met de FOV - werd beslist om de invoering van het luik van de bewegingen uit te stellen tot 2005.

Federatie van vormingsdiensten voor personen met een handicap

Op vraag van de FOV werkte de decreetschrijver voor de vijf diensten die werken voor personen met een handicap binnen de decreettekst een regeling *sui generis* uit. Deze regeling werd pas in de laatste ontwerpversie van het nieuwe decreet ingevoegd en laat de concretisering ervan over aan het uitvoeringsbesluit. In dat besluit werden, na overleg met de vijf betrokken organisaties, een aantal regels opgenomen rond de federatievorming van deze vormingsdiensten voor personen met een handicap. Het besluit maakt onder meer duidelijk dat de beleidsperiodes van deze op te richten federatie samenvallen met die van de bewegingen en dat – net als bij de federaties van instellingen voor personen met een handicap –

de federatie in aanmerking komt voor subsidie, maar wel zo dat binnen die nieuwe federatie elke bestaande organisatie voor een stuk haar eigenheid kan behouden.

▪ Instellingen

Definitie niet-formele educatie

Zoals eerder al is aangegeven, onderging de definitie van “niet-formele educatie” die was opgenomen in de Bouwstenennota, doorheen de verschillende tekstversies van het ontwerp-decreet een grondige aanpassing. De drie beperkende criteria die in de eerste versie in de definitie vervat zaten, werden op aandringen van de FOV geschrapt. De definitie werd daarvoor meer afgestemd op algemene opvattingen en literatuur over niet-formele educatie. De beperkende criteria werden evenwel elders in de decreettekst opgenomen.

In alle vier haar standpunten heeft de FOV op de kwalijke gevolgen van het opnemen van deze criteria gewezen. Dit werd ook in gesprek met het Kabinet Cultuur gestaafd aan de hand van verschillende voorbeelden. Ook in de hoorzitting in het Vlaams parlement was dit punt uitdrukkelijk aan de orde en lokte het discussie uit. Uiteindelijk werd door de overheid beslist om de oorspronkelijke criteria niet te schrappen, maar om de sanctionering omtrent het niet naleven van de criteria vertraagd in te voeren. In het tweede ontwerp van decreet werd opgenomen dat dit pas zou gebeuren vanaf 1 januari 2008 (begin tweede beleidsperiode). In de uiteindelijk goedgekeurde decreettekst werd die datum 1 januari 2010.

Uiteindelijk werd dus voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen voorzien dat zij pas vanaf 1 januari 2010 volledig conform de nieuwe criteria moeten werken.

Indeling werksoort Instellingen

De Bouwstenennota had het over vier soorten instellingen: (1) streekgerichte, (2) gespecialiseerde, (3) voor personen met een handicap, en (4) syndicale. Deze indeling werd als zodanig ook overgenomen in de eerste ontwerptekst van het decreet. Toen enkele versies later ook de instelling voor gedetineerden in de decreettekst werd opgenomen, was eigenlijk sprake van een vijfdeling.

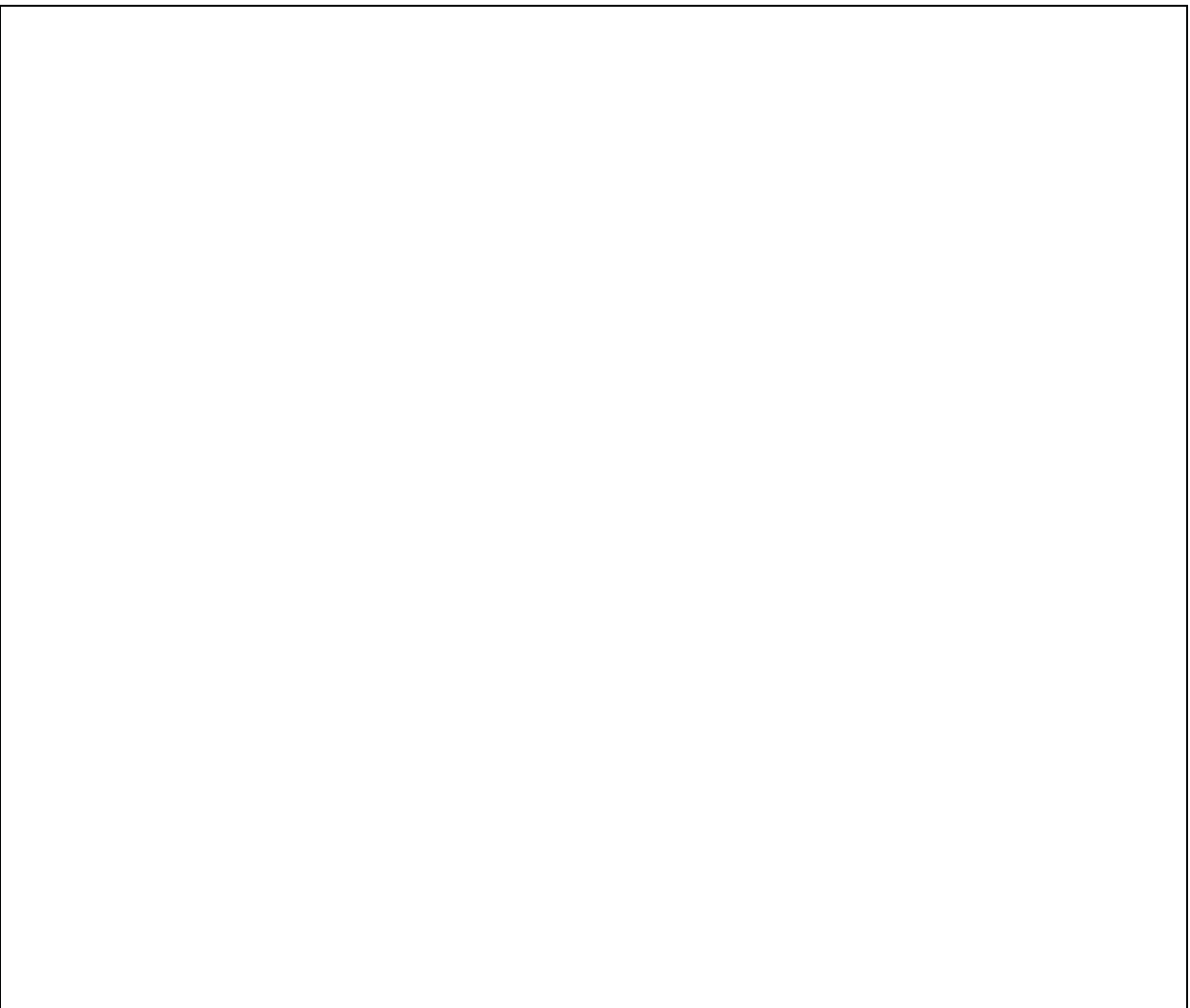
Dit ging in tegen het standpunt van de Federatie om een onderscheid te maken tussen niet meer dan twee soorten instellingen: de volkshogescholen en de landelijke vormingsinstellingen. De FOV was van oordeel dat deze tweedeling volstaat om alle niet-streekgerichte instellingen binnen eenzelfde werksoort te catalogeren en voor hen ook dezelfde regels te voorzien (en slechts aparte modaliteiten waar nodig). Op vraag van de FOV werd de indeling van de ontwerptekst zodanig aangepast dat de ‘volkshogescholen’ en de ‘landelijke vormingsinstellingen’ twee hoofdcategorieën werden. Deze laatste categorie werd echter in de tekst ingedeeld in verschillende subsoorten waardoor in de feiten niet onverkort aan de vraag van de FOV werd tegemoetgekomen.

Erkenning

In de Bouwstenennota was sprake van algemene en specifieke erkenningsvoorwaarden voor alle instellingen. Maar de gespecialiseerde vormingsinstellingen, de syndicale instellingen en de instellingen voor bijzondere doelgroepen verloren – net als de bewegingen – bij de omslag naar een ontwerpdecreet hun mogelijkheid tot erkenning. De FOV is in haar standpunten blijven drukken op de noodzaak tot erkenning. Uiteindelijk werd in de laatste tekstversie van het ontwerpdecreet weer mogelijk gemaakt dat de gespecialiseerde vormingsinstellingen (maar niet de andere) vanaf de tweede beleidsperiode in aanmerking komen voor erkenning.

Erkenningsvoorwaarden en subsidiëringsvoorwaarden

In de Bouwstenennota was sprake van algemene en eerder werksoortelijke erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden. Dat onderscheid viel in de eerste ontwerpversie van het decreet zonder aanleiding weg. De gespecialiseerde vormingsinstellingen konden volgens de Bouwstenennota slechts erkend worden als ze rond een bepaald (in de decreettekst opgesomd) thema werkten, waarbij relatievorming uitdrukkelijk werd uitgesloten. Ook deze beperkingen werden op aanwijzen van het FOV-standpunt bij de Bouwstenennota niet langer overgenomen in het eerste voorontwerp van decreet. De Bouwstenennota stelde ook dat een gespecialiseerde vormingsinstelling minimaal 2.000 en maximaal 3.000 erkende uren presteert. De minimumdrempel van 2.000 uren veranderde in de ontwerpversies van het decreet snel in 1.000 uren. De maximale norm verviel. Ook de maximale deelnameprijs per deelnemer per dagdeel (200 Belgische frank) voor de volkshogescholen, werd uiteindelijk uit de decreet-tekst geschrapt.

Volkshogescholen

Het concept van de (regionale) volkshogescholen onderging doorheen de verschillende tekstversies weinig verandering. In de oorspronkelijke tekst waren de regio's niet omschreven, maar in de Memorie van Toelichting bij het eerste voorontwerp gebeurde dat wel. Subsidietechnisch veranderde voor de volkshogescholen doorheen de verschillende versies van het ontwerpdecreet wel een en ander. Van bij de Bouwstenennota maakte de overheid

duidelijk de volkshogescholen te willen subsidiëren op basis van het aantal inwoners van de streek. Het uitgangspunt van de geografische spreiding van de middelen werd geconcretiseerd in het eerste ontwerp van decreet. Het bedrag per inwoner steeg in de verschillende ontwerpversies van het decreet van één euro naar anderhalve. Het minimale subsidiebedrag per individuele volkshogeschool, dat oorspronkelijk werd vastgelegd op 500.000 euro, viel in een latere tekstversie volledig weg, om dan uiteindelijk op 300.000 euro (vanaf 2005) te worden verankerd.

Tenslotte ondergingen ook de modaliteiten voor de overstap van de huidige instellingen naar de volkshogescholen wijzigingen.

Samenwerking tussen gespecialiseerde vormingsinstellingen volkshogescholen

De samenwerking tussen volkshogescholen en gespecialiseerde vormingsinstellingen was van bij het begin een uitdrukkelijke optie van de decreetschrijver. Oorspronkelijk werden (volgens de Bouwstenennota) alle gespecialiseerde instellingen verplicht de helft van hun uren in samenwerking met een volkshogeschool te presteren. Later werd deze verplichting tot samenwerking niet langer gekwantificeerd in een aantal uren. Daardoor werd samenwerking niet geëvalueerd als een kwantitatieve norm, maar eerder als een kwalitatieve, hetgeen de FOV steeds had bepleit. In de laatste versie van het ontwerpdecreet werd dan om budgettaire redenen de gekwantificeerde samenwerking terug ingevoerd, zij het (1) niet meer voor 50% maar voor een fluctuerend deel dat afhankelijk is van het totaal aantal gespecialiseerde vormingsuren (hetgeen voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen maximaal 44% van hun volledig aantal vormingsuren kan betekenen) en (2) in de tijd beperkt.

Syndicale vormingsinstellingen en vormingsinstellingen voor bijzondere doelgroepen

Voor zowel de syndicale vormingsinstellingen als de vormingsinstellingen voor bijzondere doelgroepen, stelde de Bouwstenennota een schaalvergroting in het verschiep. Voor de vormingsinstellingen voor personen met een handicap zou die schaalvergroting worden voorafgegaan door een audit om na te gaan of sommige van de betrokken instellingen beter de overstap naar Welzijn maakten. Na overleg met de FOV werd deze piste gauw verlaten en werd door de overheid voorgesteld dat de betrokken organisaties zich konden federeren tot maximaal drie federaties. Ook bij de syndicale vormingsinstellingen werd voorgesteld via federatievorming te komen tot maximaal één vormingsinstelling per nationaal erkende vakbond.

▪ **Verenigingen**

Afdelingen en spreidingsnorm

De Bouwstenennota focuste bij de werksoort verenigingen sterk op de lokale afdelingen en nam de landelijke structuur nauwelijks in het vizier. Het accentueren van het lokale niveau werd gecombineerd met een verplichte gemeentelijke attestering voor de nieuwe verenigingen. Daarnaast werd het aantal geldige afdelingen beperkt tot 900, kregen de afdelingen een degressieve waardecoëfficiënt en werden grootstedelijke afdelingen gefavoriseerd. De Bouwstenennota legde bovendien een nieuwe, te zware spreidingsnorm op (in elke provincie minstens 10 afdelingen). In het eerste ontwerp van decreettekst werden deze punten op verzoek van de Federatie allemaal aangepast. De landelijke structuur kreeg zijn plaats, elke afdeling werd evenwaardig gewaardeerd, de spreidingsnorm werd minder zwaar en de verplichte attestering via de gemeenten werd geschrapt.

Subsidiëring

Net als bij de instellingen ging de Bouwstenennota bij de verenigingen uit van een structurele subsidie die (eventueel) met een variabele subsidie werd aangevuld. De overheid stelde een gelijke verdeling voor tussen deze beide subsidiedelen. De FOV van haar kant hamerde op het belang van een voldoende groot aandeel structurele subsidie. Naar aanleiding hiervan werd het subsidiesysteem in het eerste ontwerp van decreet grondig bijgewerkt. De bepaling van het structurele deel van de eerste subsidie-enveloppe van elke vereniging zou gebeuren op basis van het aantal afdelingen dat die vereniging had in het jaar 2000. Voor de eerste 100 afdelingen werd een budget van 2.230 euro per afdeling voorzien, voor afdeling 101 tot 200 een budget van 1.735 euro en voor de afdelingen boven de 200, 990 euro. Het deel variabele subsidie werd gereduceerd tot een vijfde van de totale subsidie-enveloppe. Op die manier werd elke vereniging per beleidsperiode zeker van viervijfden van de vorige subsidie-enveloppe. De toekenning van de variabele subsidie werd afhankelijk gemaakt van de beoordeling van het beleidsplan van een vereniging. Hoewel de overheid voorstelde dat een adviescommissie een rangorde zou aanbrengen in alle ingediende beleidsplannen, schreef de FOV in haar standpuntennota's dat een adviescommissie per dossier een aparte beoordeling moet geven zonder een onderlinge vergelijking (concurrentie) tussen de beleidsplannen in te voeren. De FOV liet ook verstaan dat de adviescommissie zich over de beleidsplannen moet kunnen uitspreken los van budgettaire overwegingen. De overheid kwam de FOV op deze punten tegemoet en schrapte in een latere ontwerpversie de rangorde. Op de vraag van de Federatie naar budgettaire zekerheid voor alle verenigingen, werd door de decreetschrijver de zin "Indien het budget ontoereikend is, wordt de waarde van de afdelingen boven 200 pro rata verdeeld" geschrapt. Omwille van de budgettaire beperkingen werd echter opnieuw in het subsidiesysteem ingegrepen: de maximale subsidiestijging van een vereniging bij het begin van de eerste beleidsperiode werd beperkt tot 100.000 euro. Omdat deze beperking geen blijvend karakter zou hebben, werd op vraag van de FOV aan deze verenigingen de kans geboden om de gederfde subsidies in mindering te brengen bij een eventuele subsidievermindering als gevolg van de beoordeling van hun tweede beleidsplan. Ook bij een eventuele subsidievermeerdering kan dan van de oorspronkelijke, maar gederfde subsidie worden uitgegaan.

Terminologie

Op basis van de feedback van de FOV op de verschillende ontwerpversies van het decreet werd de (omschrijving van) de terminologie in het verenigingsluik enigszins bijgeschaafd en verfijnd. Zo werd in de erkenningvoorwaarden de notie "actieve afdeling" vervangen door het meer accurate "werkende afdeling". De omschrijving en het onderscheid dat de Bouwstenennota maakte tussen "thematische" en "algemene" verenigingen werd bij de eerste versie van het ontwerpdecreet verlaten daar het volgens de sector om een essentiële noch werkbare opsplitsing ging.

De FOV drukte er ook op dat met termen als "registratiesysteem" en "beleidsplan" omzichtig moest worden omgesprongen en waarschuwde voor een niet-consequente invulling van deze termen. Dezelfde waarschuwing liet de Federatie horen bij termen als "participatie", "communicatie", "landelijk" en "culturele diversiteit". De meeste omschrijvingen van deze termen werden op suggestie van de FOV aangepast. De precieze betekenis van de noties als participatie en communicatie zijn nu te lezen in de Memorie van Toelichting. De invullingen van "registratiesysteem" en "beleidsplan" zijn terug te vinden in de finale versie van het uitvoeringsbesluit.

Beoordelingselementen

De beoordelingselementen voor de verenigingen die in de Bouwstenennota stonden, werden in de achtereenvolgende ontwerpversies van het decreet sterk uitgebreid en aangepast. Op vraag van de FOV werd ingeschreven dat alle verenigingen aandacht moeten hebben voor culturele diversiteit. Ook het belang van intra- en/of extra-werksoortelijke samenwerking werd in het vizier gebracht. En omdat de FOV in alle duidelijkheid had gesteld dat in haar visie beoordelingscriteria niet zozeer betrekking hebben op de “mate waarin” vooruitgang wordt geboekt, maar eerder op de “wijze waarop”, werd elke kwantitatieve connotatie uit de beoordelingselementen geweerd. Zo werd “het aantal afdelingen” als beoordelingselement vervangen door “het bewust omgaan met het aantal afdelingen”.

Verenigingen van migranten

Het uitgangspunt van de Bouwstenennota aangaande de allochtonenverenigingen bestond erin deze verenigingen na een overgangperiode van een aantal jaren aan eenzelfde kwantitatieve normering te laten voldoen als de overige verenigingen. Deze optie werd door de betrokken verenigingen als zeer ambitieus ervaren, zeker omdat voor hen nooit een evaluatie was gemaakt van de toepassing van het vorige verenigingsdecreet. Toch wensten de allochtonenverenigingen mee te werken aan een “gelijkschakeling” met de overige verenigingen. Vanuit het oogpunt van de FOV bemoeilijkten een aantal elementen echter deze gelijkenschakeling. Zo werd de vooropgestelde spreidingsnorm als niet realistisch ervaren. Deze vaststelling werd overigens bekrachtigd door het onderzoek van prof. Verlot (Universiteit Gent) dat vaststelt dat sommige migrantenverenigingen die reeds jaren een actieve werking ontwikkelen en erkend zijn op het verenigingsdecreet, een vaak beperkte spreiding hebben omwille van de concentratie van hun afdelingen in specifieke regio's in Vlaanderen. Om die reden kon de FOV wel instemmen met de globale spreidingsnorm over minstens drie provincies, maar niet met de bijkomende norm van minimaal tien afdelingen binnen die provincies. Op de vraag naar een versoepeling van deze laatste norm werd door de decreetschrijver niet tegemoet gekomen. Wel bepaalt de goedgekeurde decreettekst dat de norm in 2008 zal worden geëvalueerd en eventueel aangepast. Ook komt de uiteindelijke decreettekst tegemoet aan de vraag van de Federatie om de eerste subsidie-enveloppe van de migrantenverenigingen te berekenen op basis van de afdelingen van het jaar 2001 en niet die van 2000 zoals bij de overige verenigingen.

Om een gedegen spreidingsbeleid te kunnen voeren en om gelijkstelling met de overige verenigingen te kunnen verwezenlijken, was de FOV vragende partij om een gesubsidieerde groei tot 80 afdelingen mogelijk te maken. De norm van maximaal 50 afdelingen bleef in de goedgekeurde decreettekst echter behouden. Voor de verenigingen van migranten die beslissen om samen te werken (in een samenwerkingsverband of een fusie) werd het doorbreken van het plafond van 50 afdelingen of groepen wel mogelijk gemaakt. Twee of meer migrantenverenigingen die de handen in elkaar slaan worden daarvoor financieel gehonoreerd voor het globale aantal van hun opgetelde afdelingen.

Nieuw bij de allochtonenvereniging is de toepassing van de zogenaamde 30%-regel. Deze regeling laat toe dat de migrantenverenigingen boven de normale subsidie een bonussubsidie krijgen ten belope van 30%. De FOV was van mening dat deze bonus jaarlijks moest worden berekend in overeenstemming met het aantal afdelingen of groepen van de migrantenverenigingen. De decreetschrijver deelde deze mening niet omwille van de mogelijke financiële meerkost van de toepassing van deze suggestie. In de tweede beleidsperiode wordt het aantal afdelingen wel aangepast.

3.2 DOSSIER NIEUW DECREET

▪ De FOV informeert over decreet en uitvoeringsbesluit

Volgens het goedgekeurde jaarplan was één van de hoofddoelstellingen van de FOV in 2003: het kritisch opvolgen van het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk en het begeleiden van de lidorganisaties bij de decretale overstap. De Federatie trachtte deze doelstelling het afgelopen jaar op verschillende manieren in te vullen.

In de eerste plaats fungeerden de werksoortelijke FOV-werkgroepen als informatiemomenten en als plaatsen waar de lidorganisaties specifieke probleempunten rond het nieuwe decreet konden aanstippen en doorpraten. Op de werkgroepen kwamen met regelmaat vragen over het decreet en het uitvoeringsbesluit naar voor, waarvan het antwoord bij de Administratie moest worden geverifieerd. In die gevallen inventariseerde de FOV de vragen, voorzag ze van een antwoord en liet de Administratie dat antwoord schriftelijk "autoriseren". Op deze manier beschikte de FOV snel over een vraagbaak met de belangrijkste FAQ's (*Frequently Asked Questions*) over de teksten van het decreet en het besluit. De vraagbaak werd on-line geplaatst op www.fov.be zodat ze door alle lidorganisaties kon worden geconsulteerd.

In de eerste maanden van 2003 werd de FOV ook herhaaldelijk aangesproken om de bestuursorganen van de aangesloten (deel)organisaties rechtstreeks te informeren over het decreet en bijhorend besluit. Daarom bood de Federatie, na de goedkeuring van het decreet in het Vlaams parlement, alle organisaties de kans een mondelinge toelichting te krijgen bij het decreet voor hun Algemene Vergadering of Raad van Beheer. Concreet bestond dit aanbod erin dat een FOV-medewerk(st)er gedurende ongeveer drie kwartier een toelichting gaf bij het decreet en daarbij inging op mogelijke vragen van de organisatie. De belangstelling van de lidorganisaties voor dit aanbod was niet gering. In de periode van mei tot september 2003 informeerde de FOV-staf dan ook een 25-tal Raden van Beheer en/of Algemene Vergaderingen van lidorganisaties over de nieuwe regelgeving. We geven een overzicht:

Verenigingen:

- KBG (21/05)
- Federatie Wereldvrouwen (26/05)
- VTB-VAB (04/06)
- Amnesty International (10/06)
- KVLV (12/06)
- Vermeylenfonds (14/06)
- CDF (16/06)
- Welzijnsschakels (23/06)
- KWB (24/06)
- Viva (26/06)
- VFG (01/07)
- Curieus (03/07)
- VFSG (28/08)
- FVV (20/09)

Instellingen:

- Volkshogeschool Antwerpen (02/06)
- Oost West Centrum (04/06)

- Open Living (10/06)
- ICVA (19/06)
- TDL (25/06)

Diensten:

- Vlaamse Esperantobond (31/05)
- Bond Zonder Naam (23/06)
- Liga voor mensenrechten (23/06)
- Forum voor Vredesactie (24/06)
- Plattelandsontwikkeling (30/06)
- Groene Dag (02/07)
- Educatie Limburgs Landschap (12/08)

Overige presentaties:

- Provinciale Cultuurraad Vlaams-Brabant
- SoCiuS Introductiecursus (16/05)
- Raad van Beheer en Algemene Vergadering VVC (14/05 en 24/09)
- IPSOC Hogeschool Kortrijk (15/05)

Naast de presentaties die de FOV zelf verzorgde, toonden ook nogal wat organisaties interesse voor de powerpoint-bestanden die de FOV in functie van de presentaties had ontwikkeld. Op vraag van de lidorganisaties werden de powerpoint-bestanden per e-mail doorgestuurd. Opdat de lidorganisaties over alle schriftelijke informatie over het decreet zouden beschikken, bezorgde de Federatie hen ook alle officiële stukken van het Vlaams parlement aangaande het nieuwe decreet (stuk 1501 (2002-2003) – nr. 1 tot en met 9). Deze werden samengebracht in twee bundels. Om de lidorganisaties wegwijs te maken in de verschillende onderdelen van de nieuwe regelgeving maakte de FOV ook een gecoördineerde versie van het decreet, waarbij de decreettekst, de bijhorende Memorie van Toelichting, de verantwoordingen en verduidelijkingen van de minister in het Vlaams parlement artikelsgewijs werden samengebracht. Ook deze bundel werd verspreid onder de lidorganisaties.

▪ **FOV-standpunt over leden adviescommissies**

In het standpunt dat de FOV uitbracht over de inhoud van het (ontwerp van) uitvoeringsbesluit, werd nogal wat aandacht besteed aan de samenstelling van de adviescommissies die mee instaan voor de uitvoering van het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Het uitgangspunt van de FOV hierbij was: de adviescommissies, die instaan voor de inhoudelijke en kwaliteitsbeoordeling van aanvraagdossiers en beleidsplannen, moeten met grote zorg worden samengesteld. In de verschillende FOV-werkgroepen werd overlegd over wenselijke criteria bij de algemene samenstelling van de adviescommissies alsook over het profiel van de individuele leden van die commissies. Er werd tot de slotsom gekomen dat de commissies samengesteld moeten zijn uit personen met een verschillend profiel (academici, praktijkmensen, campagnemakers, financieel deskundigen, ...) en met een verschillende achtergrond (allochtonen, ouderen, jongeren, ...). Op deze manier weerspiegelt de samenstelling van de commissies de diversiteit van de samenleving. Verder werd van de commissieleden verwacht dat ze neutraal en onafhankelijk zijn ten overstaan van de voorgelegde dossiers, communicatief en integer zijn, dat ze kunnen beoordelen vanuit kwalitatieve normen, dat ze respect tonen voor diverse visies, ... Enkel een doordachte samenstelling van

de adviescommissies garandeert dat de adviezen steunen op een grote deskundigheid (zowel op methodisch als inhoudelijk vlak), een goede dossierkennis en een reële kennis van het werkveld.

Tijdens de zomer van 2003 werd de adviescommissie Instellingen samengesteld. De samenstelling van de twee overige adviescommissies (verenigingen en bewegingen) was bij het jaareinde nog niet rond.

▪ Voorbereiding beleidsplanning en aanvraagdossiers

In de tweede helft van 2003 volgden de deadlines voor het indienen van aanvraagdossiers en beleidsplannen elkaar snel op. Organisaties die een aanvraag deden voor subsidie als gespecialiseerde vormingsinstelling moesten vóór 15 juli hun aanvraagdossier indienen. Op het moment dat hun dossiers aan de adviescommissie werd overgedragen, kregen ze nog zes weken om ook hun beleidsplan in te dienen.

De sociaal-culturele verenigingen moesten hun beleidsplan afwerken tegen 15 november. Even later was het dan de beurt aan de beleidsplannen van de volkshogescholen. Tenslotte moesten vóór 31 december ook de plannen van de aanvragende bewegingen binnen zijn.

Bij de voorbereiding van het aanvraagdossier en het beleidsplan, wijdde de FOV verschillende werkgroepbijeenkomsten aan vragen en onduidelijkheden over de inhoud en vorm van de in te dienen documenten. Ook las de FOV-staf, wanneer lidorganisaties daar uitdrukkelijk om

vroegen, aanvraagdossiers en beleidsplannen na om te turven of zij voldeden aan de beoordelingscriteria zoals vermeld in het decreet. Er werd met andere woorden nagaan of de documenten volledig waren en conform de nieuwe regelgeving. Op basis van mondelinge of schriftelijke feedback trachtte de Federatie zo de aanvragende organisaties te steunen in de voorbereiding van hun subsidiedossier.

▪ **Verhaalprocedure Gespecialiseerde Vormingsinstellingen**

De organisaties die vanaf 2004 subsidies wensten te krijgen als gespecialiseerde vormingsinstelling kregen tot het begin van de zomermaanden de tijd om daartoe een aanvraagdossier in te dienen. In totaal dertig dossiers werden aan de Adviescommissie Vormingsinstellingen ter beoordeling voorgelegd. Slechts vijf ervan kregen een positief voorontwerp van beslissing. Deze drastische preadvisering lokte hevige reactie uit bij de aanvragende organisaties. De 25 organisaties die een negatief preadvies ontvingen maakten gebruik van het verhaalrecht dat hen in het decreet en uitvoeringsbesluit is toegekend. Ze dienden daartoe kort na de bekendmaking van het preadvies een verhaalschrift in bij de Administratie. De FOV stond de lidorganisaties bij de indiening van dat verhaalschrift bij met raad en daad. In een aantal spoedbijeenkomsten werd intens overlegd met de getroffen organisaties. De Federatie ging ook na of de commissie bij het vastleggen van haar referentiekader voor beoordeling niet een paar stappen te ver is gegaan. Een aantal beoordelingscriteria werden immers op eigen gezag ontworpen en gingen verder dan de decretale opdracht die voor de commissie werd vastgelegd. De FOV werkte daarvoor samen met een advocatenkantoor.

Op vrijdag 17 oktober maakten de 25 vormingsinstellingen hun opwachting bij de adviescommissie om hun verhaalschrift mondeling toe te lichten. De instellingen passeerden telkens voor een kwartiertje langs de commissie. Ze kregen er de kans bepaalde facetten van hun dossier mondeling te verduidelijken. Achteraf bleek de procedure nogal tegenstrijdige gevoelens op te roepen. Sommige instellingen voelden zich beluisterd en begrepen, andere misten de tijd en de ruimte voor echte verduidelijkingen bij hun aanvraagdossier en bij de negatieve beoordeling door de commissie. Op 21 oktober, verschenen zes instellingen ook nog met een verhaal bij de Administratie. De Administratie was immers van oordeel dat de activiteiten en het deelnemersbereik van die zes niet voldoende landelijk gespreid zijn.

De verhaalprocedure werd op 28 oktober afgewikkeld. Op dat moment vertrok het eindadvies van de commissie en de Administratie naar de minister.

▪ **Start volkshogescholen en personeelsoverdracht**

Eén van de belangrijke nieuwigheden die het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk het afgelopen jaar bracht, is de oprichting van de nieuwe werksoort van de regionale volkshogescholen. Na een lange voorbereiding in regionale overleggroepen, werden de dertien volkshogescholen als nieuwe vzw's in de steigers gezet tijdens de warme zomermaanden van 2003. De FOV volgde de oprichting van nabij via een mandaat in de stuurgroep van het SoCiuS-project Volkshogescholen. Om de beleidsaspecten en de subsidietechnische aspecten verbonden aan de oprichting van de volkshogescholen te kunnen volgen, bracht de FOV vanaf februari maandelijks vertegenwoordigers van de dertien volkshogescholen samen in een aparte werksoortelijke werkgroep. De werkgroep kreeg een aparte plaats in het organogram van de werking van de FOV. Over een aantal belangrijke conclusies uit de werkgroepvergaderingen werd door de FOV onderhandeld met de overheid. Veel aandacht werd in de werkgroep besteed aan: de bepalingen over de volkshogescholen in het

decreet en het uitvoeringsbesluit, de voorbereiding van de hoorzitting in het Vlaams parlement, de samenwerking met cultuurcentra, de provinciale subsidiereglementen, de roepnaam en het logo van de volkshogescholen, ...

De personeelsoverdracht van de instellingen naar de nieuwe volkshogescholen kreeg natuurlijk extra aandacht omdat dit een bepalende factor is in de daadwerkelijke start van de volkshogescholen vanaf 1 januari 2004. Hierover werd een aparte informatievergadering georganiseerd waarbij de Administratie Cultuur de modaliteiten van de personeelsoverdracht toelichtte. De FOV hielp de volkshogescholen in 2003 ook met het zoeken naar een coördinator en een administratieve kracht door het plaatsen van vacatures op de FOV-website.

▪ **Overleg FWSCW – Vakbonden over raamakkoord**

In de marge van het decreet werd met spanning uitgekeken naar de overdracht van het vroeger gesubsidieerd personeel naar de nieuwe volkshogescholen. Dat die overdracht niet rimpelloos zou verlopen, was algemeen verwacht. De werknemersorganisaties poogden hier rond tot een raamakkoord te komen met de werkgeversorganisatie FWSCW. Dit liep allesbehalve van een leien dakje. Waar een aantal principes rond de overgang van ex-DAC- en GESCO-personeel vrij vlot werd bedongen, was dit allesbehalve het geval voor het reguliere gesubsidieerde personeel. Vanuit vakbondszijde werd aangedrongen op een onverkorte toepassing van CAO 32-bis, waarbij loon- en arbeidsvoorwaarden van de betrokken werkne-

mers zouden worden overgedragen naar de nieuwe werkgever. De FOV heeft in de loop van 2003 herhaaldelijk gepoogd om de gesprekken tussen de beide partijen in stand te houden. De FOV speelde in het overleg de rol van informant. Ook rond de mogelijke invoering van een brugpensioensysteem speelde de FOV de rol van *go between*. In de loop van 2003 werd (nog) geen raamakkoord tussen de partijen afgesloten.

▪ **Federatievorming bij instellingen voor personen met een handicap**

De instellingen die werken voor personen met een handicap werden door het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk verplicht zich te federeren tot maximaal drie federaties. Het decreet voorzag in ruil daarvoor een extra subsidiebedrag van 75.000 euro per federatie. Over deze en andere bepalingen in het decreet en het uitvoeringsbesluit overlegden de betrokken instellingen in het voorjaar een aantal keer met de FOV. In het najaar van 2003 kristalliseerden de federaties van instellingen voor personen met een handicap zich langzaam uit. De instellingen WIV (intussen WIEV) en De Kei vonden elkaar in de federatie Op-Stap. Handicum, Het Grote Plein en Vibeg vormden samen de federatie 'Z11', en De brug, Tievo, VMG en (tijdelijk) Toemeka de federatie 'KR8'. Deze laatste twee federaties namen zich van bij de start voor om nauw met elkaar samen te werken.

▪ **Federatievorming bij diensten voor personen met een handicap**

Naast de vernoemde instellingen zijn er ook diensten die werken voor personen met een handicap: Zit Stil, Cultuur voor Doven (intussen Fevlado-Diversus), Vlaamse Dienst Autisme, Gezin en Handicap en Stichting Integratie Gehandicapten. Deze vijf diensten werden – net als alle overige diensten – door het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk uitgedaagd als beweging voor subsidies te kandideren. Omwille van de specificiteit van hun aanbod kregen de vijf echter een “uitwijkmogelijkheid” aangeboden. Deze mogelijkheid werd, na tussenkomst van de FOV, als artikel ingeschreven in de uiteindelijke decreettekst en verder gespecificeerd in het uitvoeringsbesluit bij het decreet. Ze bestond erin dat de vijf diensten samensmolten tot één ‘federatie van vormingsdiensten voor personen met een handicap’. Deze federatie biedt een “tijdelijk onderkomen” aan de vijf diensten en verplicht hen jaarlijks 250 uren programma’s aan te bieden aan de doelgroep van personen met een handicap en hun omgeving. De totstandkoming van de federatie werd in de loop van 2003 voorbereid. De FOV ging daarvoor een aantal maal met de betrokken diensten samen zitten. De federatie van vormingsdiensten staat nu voor de uitdaging vóór 15 juni 2004 een beleidsplan in te dienen voor de beleidsperiode 2005-2009.

▪ **Gegevensregistratie bij de verenigingen**

In de aanloop naar de uiteindelijke tekst van uitvoeringsbesluit werd in de FOV-werkgroep Verenigingen meermaals gepraat over de manier waarop verenigingen gegevens over hun werking zouden moeten registreren. Aanleiding daarvoor waren de verregaande registratieverplichtingen die het voorontwerp van het besluit bij het nieuwe decreet aan de organisaties wou opleggen. De FOV-werkgroep kon zich niet vinden in de rigide manier waarop de overheid de gesubsidieerde verenigingen wou dwingen om bepaalde gegevens te registreren. De organisaties waren van mening dat dit niet de kwalitatieve werking van de verenigingssector bevordert, maar hen veeleer in een verouderd keurslijf duwt. Niettemin stelde de werkgroep in dit debat zeer duidelijk dat het plaatsvinden van een vorm van gegevensverzameling door

de organisaties zeer belangrijk en noodzakelijk is. Collectieve elementen van registratie kunnen immers goed zijn voor de legitimatie van de sociaal-culturele sector in het algemeen en de werksoort verenigingen in het bijzonder. Hoe dergelijke elementen worden opgelegd aan de verenigingen is evenwel een andere zaak. Zo was de werkgroep van mening dat registreren van een profiel van elk particulier lid van een vereniging geen verplichting mag zijn. Het moet aan de vereniging zijn om de elementen van de gegevensverzameling te kunnen bepalen in functie van het eigen beleidsplan. De werkgroep meent dat bijvoorbeeld de notie "lidmaatschap" daarbij geen bepalend element mag zijn. Een beschrijving van het bestuur en het aantal bestuursvergaderingen mogen volgens de werkgroep dan weer wel een opgelegd element van registratie zijn.

Om verdere suggesties te verzamelen over een goed registratiesysteem, verspreidde de FOV medio 2003 een enquête onder de leden-verenigingen. In deze enquête werd gepeild naar de gegevens die de verenigingen vandaag reeds registreren. De werkgroep stelde op basis van de resultaten van de enquête vast dat er heel weinig zaken zijn die door alle verenigingen worden geregistreerd. De lijst van de afdelingen met de naam en het adres van de verantwoordelijke is zowat het enige gemeenschappelijke dat alle verenigingen vandaag registreren. Dit bevestigde bij de werkgroep de visie dat een verplichte registratie van een aantal opgelegde elementen geen zin heeft. De FOV suggereerde dan ook aan de overheid om de verenigingen zelf de verantwoordelijkheid te geven over hun eigen registratiesysteem. Dit moet de verenigingen toelaten enkel datgene te registreren wat krachtens hun beleidsplan noodzakelijk en nuttig is. Na een gesprek met het Kabinet Cultuur over de inhoud van het uitvoeringsbesluit werd het artikel over het verplichte registratiesysteem uiteindelijk grondig herschreven. Wat wordt geregistreerd en op welke manier dat gebeurt, wordt nu relatief vrijgelaten. Het uitvoeringsbesluit bevat geen strikte bepalingen over de noties 'leden', 'afdelingen' en 'groepen'.

De discussie over wat toch elementen van collectieve registratie zouden kunnen zijn, is daarmee evenwel niet afgerond.

▪ **Ondersteuning aanvragers startsubsidie verenigingen**

Zodra het decreet voor het sociaal-cultureel werk begin april werd goedgekeurd, meldden zich bij de FOV twee verenigingen die de ambitie hadden om subsidies als startende vereniging aan te vragen. De eerste vereniging is Welzijnschakels, de evenknie van de sociaal-culturele dienst Welzijnzorg. Welzijnsschakels nodigde de FOV uit om haar Raad van Beheer te informeren over de inhoud van het nieuwe decreet.

De tweede vereniging die zich bij de FOV aanmeldde, was Uilenspiegel. Ook deze vereniging deed een beroep op de Federatie om geïnformeerd te worden over het nieuwe decreet en de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in het algemeen. Een aantal vrijwilligers van Uilenspiegel zakten een aantal keren af naar de FOV voor overleg over hun aanvraagdossier.

Uiteindelijk bleken de aanvraagdossiers van zowel Welzijnschakels als Uilenspiegel voldoende sterk om de beide verenigingen een startsubsidie toe te kennen.

▪ **Problematiek migrantenverenigingen**

Subsidies voor lokale afdelingen

Tot december 2002 bestond de mogelijkheid voor de lokale migrantenverenigingen om subsidies te krijgen voor lokale sociaal-culturele activiteiten. Deze vorm van subsidiëring werd

echter afgeschaft. Het subsidiebedrag dat voor de lokale activiteiten voorzien was, moest dus worden geheroriënteerd. Het nieuwe decreet maakt mogelijk dat dat bedrag vanaf 2004 wordt besteed aan de erkende allochtonenfederaties via de zogenaamde “30%-regel”. Voor het jaar 2003 moest evenwel een andere oplossing worden gezocht. Daarom werd in de decreettekst ingeschreven dat de migrantenverenigingen in 2003 beroep konden doen op een aparte aanvullende subsidie van 640.000 euro. Dit evenwel op voorwaarde dat ze in hun jaarverslag kunnen aantonen dat dit subsidiebedrag werd besteed aan de ondersteuning van de werking van de aangesloten lokale afdelingen of groepen.

Voor de toekenning van de 640.000 euro werd in de loop van 2003 door Administratie Cultuur een reglement gemaakt. Het reglement werd voor de goedkeuring eerst ter advisering voorgelegd aan de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding. De Raad formuleerde enkele bedenkingen, onder andere over het horen van de organisaties tussen het indienen van de visienota en de subsidiebeslissing, over de kosten die volgens het reglement mee in rekening kunnen worden gebracht en over de in te dienen lijst met afdelingen. Rekening houdend met het advies van de Raad kreeg het reglement kort daarna een fiat.

Bij het in voege treden ervan ontstond enige verwarring over het aantal afdelingen van de migrantenorganisaties waarmee het reglement rekening zou houden. Want wat bleek: het aantal afdelingen dat in het Jaarverslag 2001 van de Administratie Cultuur vermeld stond als zijnde subsidiabele afdelingen kwam niet bij alle migrantenorganisaties overeen met het daadwerkelijke aantal werkende afdelingen. Bij het sluiten van een overeenkomst met de overheid in 2003 vielen een aantal migrantenorganisaties dan ook terug op het werkelijke aantal afdelingen. Dat dat aantal lager lag dan de cijfers vermeld in het Jaarverslag 2001, werd door de overheid niet in rekening gebracht bij de verdeling van de 640.000 euro (die gebeurde volgens een vaste waarde per afdeling). Het gevolg was dat een aantal allochtonenorganisaties niet het verwachte deel van de 640.000 euro kregen. De FOV bepleitte daarop bij de overheid dat wel het volledige bedrag van 640.000 euro over de migrantenorganisaties zou worden verdeeld, zoals bedoeld in de tekst van het decreet. In 2004 kan worden nagegaan of dit ook werkelijk zo gebeurde.

Invulling van de aanvullende subsidies (30%-regel)

Artikel 55 § 5 van het decreet geeft de migrantenverenigingen de kans 30% van de jaarlijkse subsidie “extra” te besteden aan de ondersteuning van de werking van de lokale afdelingen of groepen. Deze besteding moet expliciet worden opgenomen in de jaarplannen van de organisaties, willen ze in aanmerking komen voor een aanvullende subsidie.

Over de manier waarop de lokale afdelingen of groepen moeten worden ondersteund, stelt het uitvoeringsbesluit bij het decreet dat de minister bij de bepaling van de subsidiabele activiteiten rekening moet houden met de bevindingen van wetenschappelijk onderzoek, de inbreng van het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk en de visie van de migrantenverenigingen zelf. Toen in de loop van 2003 het Kabinet Cultuur de bepaling van de subsidiabele activiteiten ging aflijnen, was het net de groep van de migrantenfederaties die niet betrokken werd. De federaties namen dit uiteraard niet in dank af. Daarop organiseerde het Kabinet een nieuwe bijeenkomst met de Administratie Cultuur, het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk, de FOV, en ditmaal ook met gemandateerden van de verschillende migrantenfederaties. Tijdens deze bijeenkomsten formuleerde het Kabinet een voorstel inzake de inhoudelijke invulling van de aanvullende subsidie. De migrantenfederaties namen het voorstel mee naar hun achterban en samen met het Steunpunt voor Sociaal-cultureel Werk en de FOV werd het verder uitgewerkt en concreter gemaakt. Uiteindelijk konden, na enkele wijzigingen, alle partijen zich in het voorstel vinden. Het voorstel bepaalt dat minimaal 60% van de aan-

vullende middelen gaan naar kadervorming en thematische activiteiten die georganiseerd zijn door de federaties. De overige maximaal 40% van de middelen moeten naar culturele of educatieve activiteiten gaan.

▪ **FOV-Standpunt reglement 'Cultuurspreidende Initiatieven'**

In 2001 wilde toenmalig minister van Cultuur Anciaux de regeling voor de financiële tussenkomst bij de Culturele Manifestaties afschaffen. Door veel organisaties uit de ruime sociaal-culturele sector, maar vooral door de lokale afdelingen, werd ernstig tegen de afschaffing geprotesteerd. De hevige reacties leidden uiteindelijk toch tot de verlenging van het bestaande systeem tot juni 2003, zij het dan met enkele kleine aanpassingen.

Ondertussen nodigde de minister de betrokkenen uit om ideeën aan te brengen voor een alternatief cultuurspreidingssysteem gebaseerd op drie pijlers: laagdrempeligheid, kwaliteit en administratieve vereenvoudiging. De FOV ging in op deze uitnodiging en formuleerde een voorstel. Het Kabinet Cultuur nam kennis van het FOV-voorstel en maakte in 2002 werk van een nieuw cultuurspreidend systeem. Dit systeem voldeed echter niet aan de vragen en verwachtingen van de sector. Vandaar dat het Kabinet net voor het begin van 2003 een nieuw voorstel ter tafel legde.

Dat nieuwe voorstel, dat de naam 'Cultuurspreidende Initiatieven' meekreeg, bevat in vergelijking met de regeling voor de Culturele Manifestaties weinig nieuwe elementen. Het is veel eerder een aanpassing van het bestaande systeem. Het gaat immers opnieuw om een regeling die zich richt op lokale afdelingen. Nieuw is wel de elektronische inventaris van het artistieke aanbod en de kwaliteitscontrole van het aanbod door een beoordelingscommissie.

Ondanks het weinig vernieuwende concept van het nieuwe reglement bracht de FOV in januari 2003 een standpunt uit over het nieuwe reglement. In dat standpunt werden de cultuurminister suggesties voor een verdere verfijning van de nieuwe regeling aan de hand gedaan. De minister repliceerde schriftelijk op deze suggesties maar bracht geen wijzigingen meer aan het reglement aan.

De Federatie zal in 2004 in samenspraak met alle lidorganisaties het reglement van de 'Cultuurspreidende Initiatieven' evalueren.

▪ **Ontwerpdecreet DAC-regularisering en -herverdeling**

De FOV-werkgroepen Instellingen, Verenigingen en Diensten bogen zich afgelopen jaar over het voorontwerp van decreet voor de DAC-regularisering. Voor die regularisering is een bepaald budget voorzien dat van het Kabinet Landuyt werd overgedragen naar het Kabinet Van Grembergen. Minister Van Grembergen maakte het afgelopen jaar duidelijk dat budget niet enkel te willen gebruiken voor een regularisering van de DAC-projecten, maar ook voor een herverdeling van de DAC-middelen. Om een herverdelingsscenario mogelijk te maken, werd een decreet voorbereid.

Bij de bespreking van het voorontwerp in de werkgroepen wezen de lidorganisaties op een aantal tekortkomingen in het ontwerpdecreet. Zo werd geduid op het ontbreken van de precieze modaliteiten voor de herverdeling. Ook kantten de organisaties zich tegen het feit dat het ontwerpdecreet op vele punten vaag bleef en doorverwijst naar beslissingen van de Vlaamse regering. Alle aangebrachte punten van kritiek werden door de FOV samengebracht in een standpunttekst die aan de overheid werd overgemaakt. Het standpunt uitte de overtuiging dat er nood is aan een decretale basis voor de regularisering van de DAC-projecten. Tegelijk wees het er op dat het aangewezen is dat alle modaliteiten van de regularisering en de herverdeling in het decreet zelf worden ingeschreven. De FOV is ook van mening

dat de regularisering op een bepaald moment moet eindigen, met name op het einde van de tweede beleidsperiode (eind 2009) voor de sociaal-culturele verenigingen en instellingen. Minimaal twee jaar vóór dat moment zou een herverdelingsmechanisme aan alle organisaties uitsluitend moeten geven of zij vanaf 2010 zullen kunnen rekenen op middelen uit de DAC-pot. Belangrijk is ook dat er subsectorale regelingen komen, die de dynamiek van de decreten van de verschillende subsectoren volgen. Het FOV-standpunt stuurde ook aan op een doordachte manier van herverdelen. Een louter mathematische manier van herverdeling werd afgewezen.

▪ **Ontwerpdecreet Vlaams Intersectoraal Akkoord**

In 2000 werd het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) afgesloten. Dit akkoord voorziet een aantal budgetstromen voor onder meer loonharmonisering, managementondersteuning, vorming, ...

In 2003 liet cultuurminister Van Grembergen verstaan dat hij de bepalingen uit het VIA decreet wou vastleggen. De minister ontwikkelde daartoe een voorontwerp van decreet dat zou mogelijk maken dat de erkende en gesubsidieerde organisaties de VIA-gelden rechtstreeks van de overheid krijgen uitgekeerd. Voor de niet-gesubsidieerde organisaties zou het Sociaal Fonds voor Sociaal-Cultureel Werk van de Vlaamse Gemeenschap als tusseninstantie fungeren.

De Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding bracht in 2003 een advies uit over het ontwerp van decreet. Dat advies stelde onder meer dat niet kan verwacht worden dat voor de berekening van de middelen de organisaties hun personeelsdossier bezorgen aan de Administratie. Via de RSZ-gegevens kan de overheid de gevraagde cijfers rechtstreeks opvragen.

Ook de FOV-werkgroepen namen het ontwerp van VIA-decreet onder de loep. De FOV sloot zich uiteindelijk aan bij het advies van de Raad.

▪ **FOV-standpunt Handvest Vlaanderen**

De voorzitter van het Vlaams parlement, Norbert De Batselier, schreef naar aanleiding van de Vlaamse feestdag van 11 juli 2002 een basistekst over de voornaamste democratische principes van de Vlaamse samenleving. De tekst kreeg de titel *Handvest van Vlaanderen* en werd in het voorjaar van 2003 verspreid als een discussietekst (op www.vlaamshandvest.be). Op (schriftelijke) vraag van De Batselier bracht de FOV eind juni een standpunt uit bij de tekst. In het standpunt formuleerde de FOV kritische bedenkingen en opmerkingen over die passages in de tekst die handelen over het middenveld, de culturele aangelegenheden en het levenslang leren. Ook stelde de Federatie een aantal vragen bij de finaliteit van de tekst en de grote variatie in toonzetting en concreetheid van de verschillende artikels van het handvest.

▪ **Statuut van de kunstenaar**

Sedert 1 juli 2003 is het nieuw sociaal statuut van de kunstenaar een feit. Kunstenaars worden sindsdien gelijkgesteld met werknemers (tenzij ze zelf opteren voor het zelfstandigenstatuut). Dit betekent dat kunstenaars sinds medio 2003 dezelfde rechten als andere werknemers genieten.

Veel kunstenaars vervullen korte opdrachten voor wisselende opdrachtgevers. De opdrachtgevers – vaak ook lokale sociaal-culturele verenigingen – worden volgens het statuut van de kunstenaar gelijkgesteld met de werkgever. Ze moeten dan ook bij elke opdracht alle normale werkgeversverplichtingen vervullen. Daarbij kunnen ze worden bijgestaan door Sociale Bureaus voor Kunstenaars.

Hoewel de invoering van het nieuwe statuut van de kunstenaar - noch voor de organisator, noch voor de kunstenaar - grote financiële verschillen zou mogen teweegbrengen, is het belangrijk dat beide partijen goed geïnformeerd zijn. De FOV verzamelde daarom de nodige informatie over het statuut en besprak deze op de Raad van Beheer. Via het FOV-digizine werden de mogelijke implicaties van het sociaal statuut onder de organiserende verenigingen verspreid.

▪ **Provinciaal cultuurbeleid**

In mei 2003 vond overleg plaats tussen de FOV-werkgroep Volkshogescholen en de provinciale ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor het sociaal-cultureel beleid. Doel van het overleg was: het formuleren van bedenkingen, wensen en suggesties over de mogelijke link tussen de nieuwe volkshogescholen en het provinciale cultuurbeleid. Ondanks het feit dat de provinciale overheden een specifiek beleid voeren aangaande het sociaal-cultureel werk, werden zij nauwelijks betrokken bij de totstandkoming van het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Als gevolg daarvan wil elke provincie ook een eigen vrije invulling geven aan de afstemming van het provinciaal cultuurbeleid aan het nieuwe decreet. De FOV-werkgroep maakte in die context duidelijk dat er een nauw contact blijft tussen de organisaties en de provinciale overheden. Er werd daarom afgesproken dat de werkgroep een insteeknota zou richten aan de provincies om de start van de volkshogescholen aan te kondigen en tegelijk aan te tonen waarin de meerwaarde van een samenwerking tussen de provincies en de volkshogescholen kan liggen.

Voor de werksoort verenigingen moet naar aanleiding van het nieuwe decreet wellicht niet veel aan de provinciale reglementen veranderen. De FOV-werkgroep stelde wel vast dat er grote verschillen bestaan tussen de verschillende provinciale reglementen voor sociaal-culturele verenigingen en vroeg zich af of dit wel wenselijk is.

Ook binnen de werkgroep Diensten werd er vanuit gegaan dat het nieuwe decreet weinig grote veranderingen aan de provinciale reglementen noodzaakt.

De FOV blijft ook in 2004 de evoluties op het provinciaal cultuurbeleid nauwgezet volgen.

▪ **DIVA-info op AV van de FOV**

Op 31 maart 2003 werd de Dienst Informatie, Vorming en Afstemming (DIVA) officieel opgericht. De DIVA moet het middel van de Vlaams regering worden om tot een transparanter vormingsbeleid te komen en permanente vorming te stimuleren.

Bij de start van de DIVA werd geopteerd om in eerste instantie te werken rond 15 concrete projecten. In afwachting van de globale beslissing in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid en meer in het bijzonder de reorganisatie van het beleidsaspect vorming, werd een tijdelijke organisatiestructuur opgezet. Een Kerngroep coördineert, volgt de werkzaamheden van DIVA van nabij op en beheert het budget. Voor elk project werd een projectleider aangeduid. De 15 projecten van de DIVA werden op de najaars-Algemene Vergadering van de FOV toegelicht door Hugo De Blende (SoCiuS). Hij belichtte daarbij de rol en de kansen van het sociaal-cultureel werk in de structuur en de werking van de DIVA, voornamelijk De Grote

Leerweek, de Erkenning van Verworven Competenties (EVC), de voorstellen rond modularisering en behoeftendetectie.

▪ **Erkenning van verworven competenties**

In de werksoortelijke werkgroepbijeenkomsten van april 2003 werd Charlotte Franckx van het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk uitgenodigd om het EVC-beleid voor de sociaal-culturele sector toe te lichten en de kansen en bedreigingen ervan te schetsen. Ook werd het EVC-project “erkenning van competenties voor reisleiders en gidsen” dat goedgekeurd is door de DIVA kort toegelicht.

Via het EVC-beleid kan de weg vrijgemaakt worden voor de erkenning van competenties die in het sociaal-cultureel werk worden verworven. Het nieuwe decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk met zijn rigide criteria voor niet-formele educatie laten echter niet toe dat die competenties rechtstreeks formeel erkend worden. Binnen de FOV-werkgroepen werden dan ook nogal wat bekommernissen geformuleerd ten aanzien van het EVC-beleid. Zo merkten de werkgroepen op dat erover moet worden gewaakt dat het EVC-beleid binnen de sector vertrekt vanuit de behoeften van de vrijwilliger en niet vanuit de inzetbaarheid door de organisatie. De werkgroepen stelden zich ook de vraag welke rol weggelegd is voor het sociaal-cultureel werk als publieke opleidingsverstrekker in de EVC-procedure? Op welke manier kan attestering in onze sector door de overheid worden bekrachtigd? ...

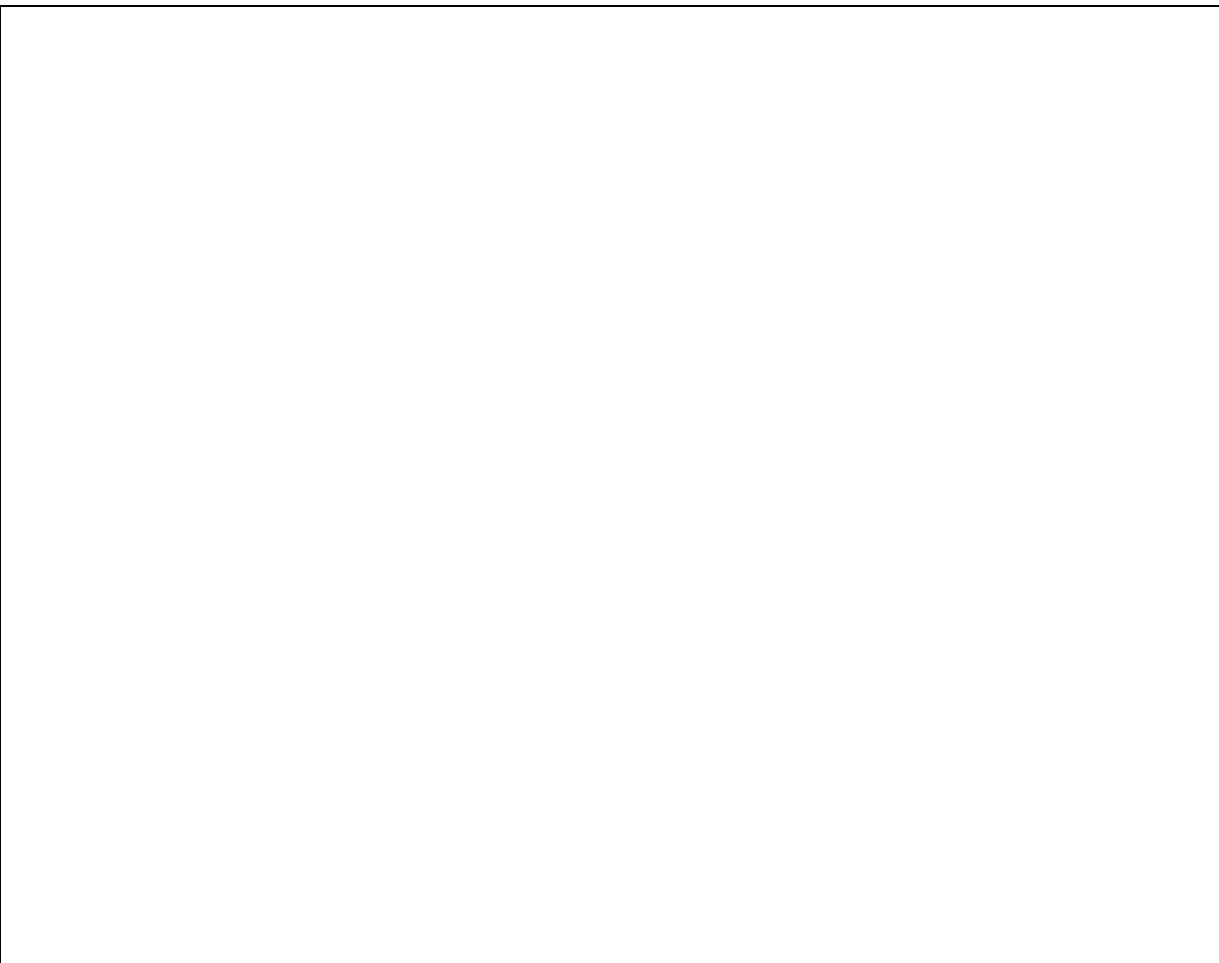
▪ **Tewerkstelling oudere werknemers VIVO**

Het Sociaal Fonds voor het Sociaal-Cultureel Werk gaf in het kader van de in april 2002 afgesloten convenant van de Vlaamse regering, de opdracht aan het Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de Social Profit (VIVO) projecten te ontwikkelen voor de verdere inschakeling van oudere werknemers. In het bijzonder werd aandacht gevraagd voor de positie van de oudere werknemers in het kader van de evoluties rond de Volkshogescholen. Op de FOV-werkgroep Volkshogescholen werd het VIVO uitgenodigd om toelichting te geven over de verschillende projectvoorstellen rond jobrotatie, loopbaancoaching en ICT-bijscholingsmodules. In functie van het voorbereiden van de projecten werd aan de werkgroep gevraagd welke specifieke noden bestaan. Omwille van de beperkte middelen ligt het accent voor VIVO voornamelijk op projecten rond oudere werknemers (+45-jarigen) en loopbaancoaching. Daarnaast worden bijscholingen rond ICT en vormingsbehoeften inzake informatiemanagement door de coördinatoren van de volkshogescholen over het algemeen positief ingeschat.

▪ **Opleidingscheques**

Sinds 1 september 2003 kunnen ook werknemers opleidingscheques aanschaffen. Sinds die datum is het aantal opleidingsverstrekkers dat door de overheid erkend is om de opleidingscheques te aanvaarden sterk toegenomen. Veel opleidingscentra, zoals die van VDAB, VIZO en het volwassenenonderwijs kregen die erkenning automatisch. De gesubsidieerde vormingsorganisaties in het sociaal-cultureel werk kregen die automatische erkenning evenwel (nog) niet. Dit betekent dat sociaal-culturele instellingen zich ofwel moeten laten screenen door een auditbureau ofwel zich laten certificeren voor een Q*for, ISO of EFQM-label, alvorens ze kunnen worden erkend om opleidingscheques te mogen aannemen.

Sinds september ijvert de FOV bij het kabinet Cultuur voor een automatische erkenning van alle sociaal-culturele instellingen als opleidingsverstrekkers in het systeem van de opleidingscheques. Het kabinet liet in november verstaan dat de automatische erkenning van de instellingen in het systeem van de opleidingscheques er zeer snel zou komen.

▪ **Grote Leerweek / Cultuurmarkt '03 / Prettig Geleerd.be**

Omdat het concept van de Grote Leerweek 2003 nauwelijks afweek van dat van het voorgaande jaar, stak de FOV niet erg veel energie in de bekendmaking van het initiatief bij de lidorganisaties. De sociaal-culturele organisaties die aan de Leerweek wilden participeren vonden gemakkelijk op eigen houtje hun weg naar uitgebreide informatie. Naderhand bleek dat vooral de sociaal-culturele instellingen aan de Grote Leerweek deelnamen. De verenigingen waren dit jaar minder aanwezig.

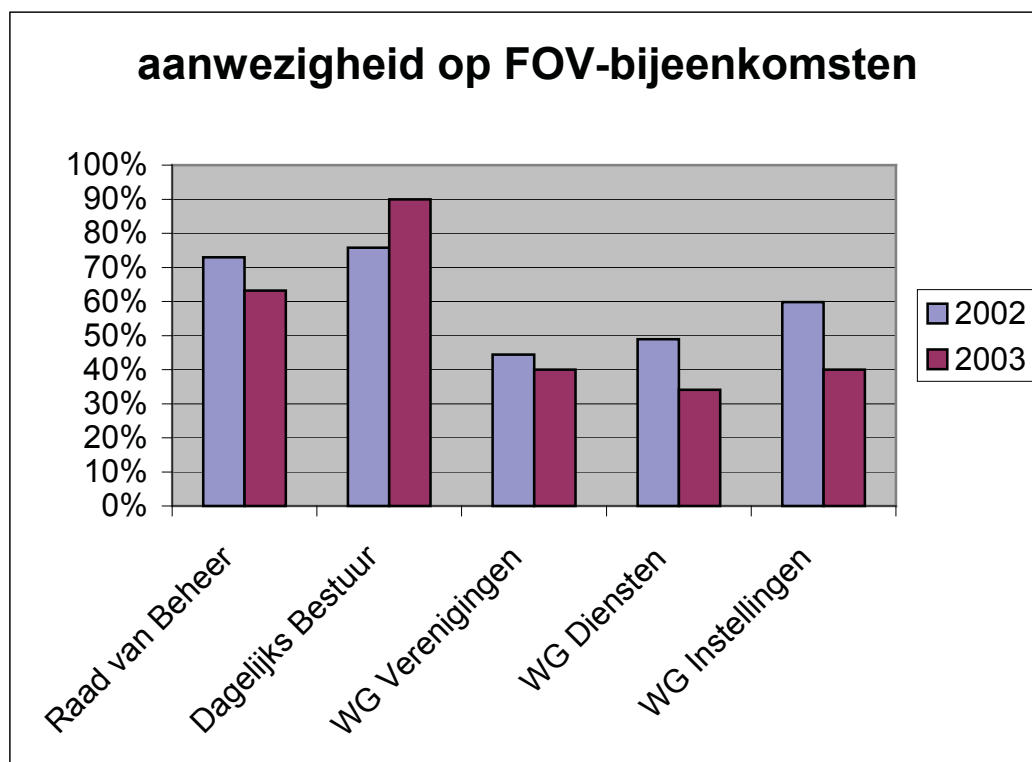
Op de jaarlijkse Cultuurmarkt in Antwerpen was het sociaal-cultureel werk dit jaar wel duidelijk van de partij. De sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk kreeg er zelfs voor het eerst een eigen plein toegewezen. Een aanzienlijke groep sociaal-culturele organisaties brachten er hun aanbod aan de man en de vrouw. Het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk nam de gelegenheid te baat om aan de hand van computers de on-line databank www.prettiggeleerd.be aan het publiek voor te stellen. De medewerkers van SoCiuS en ook iemand van de FOV toonde de bezoekers hoe de on-line databank kan worden geconsulteerd.

3.4 PARTICIPATIE AAN WERKGROEPEN EN STATUTAIRE ORGANEN

Als bijlage bij dit jaarverslag vind je alle data waarop de FOV-werkgroepen en statutaire organen in 2003 zijn samengekomen. Ook opgenomen in de bijlagen bij dit verslag zijn de nummers en titels van alle besproken documenten evenals de aanwezigheden tijdens de bijeenkomsten.

Algemeen kan worden gesteld dat in 2003 behoorlijk werd geparticipeerd aan de FOV-bijeenkomsten.

Participatie aan de Raad van Beheer kende dit jaar een knikje. In 2001 was de gemiddelde aanwezigheidsgraad aan de Raad van Beheer 66,6 %, in 2002 was dat gemiddeld 73% en in 2003 daalde de aanwezigheidsgraad weer naar 63,1%. Dit is, ondanks de lichte daling, nog steeds behoorlijk. Want het betekent dat elke beheerder gemiddeld meer dan 6 van de 10 vergaderingen bijwoonde. Allicht zijn voor de daling een aantal redenen aan te halen, zoals de uitbreiding van het aantal beheerders in de loop van 2003, de afwerking van de voorbereidingen rond het nieuwe decreet, ... en het vele werk dat de beheerders in hun eigen organisaties moesten verzetten bij de voorbereiding van een aanvraagdossier en een beleidsplan. De deelname aan het Dagelijks Bestuur van de FOV bleef het afgelopen jaar zonder meer erg sterk. De aanwezigheidsgraad was in 2002 al 75,8% en steeg in 2003 tot zelfs 90%. De aanwezigheden in de werkgroepen daalden het afgelopen jaar licht bij de werkgroep Verenigingen (van 44,4% in 2002 naar 40% in 2003), en iets meer bij de Diensten (van 48,9% in 2002 naar 34,1% in 2003) en de Instellingen (van 59,8% in 2002 naar 40% in 2003). Waarschijnlijk heeft ook hier veel te maken met de voorbereiding van het eerste aanvraagdossier en beleidsplan.

Deelnamecijfers aan een vergadering zeggen echter niet alles. Integendeel. Veel belangrijker dan de aanwezigheid is de mate van betrokkenheid, inspraak en participatie tijdens de bijeenkomsten. Ook op dit punt kan de FOV tevreden terugblikken op 2003. De lidorganisaties participeerden steeds intens en constructief aan de vergaderingen. Bij de interne evaluatie van de werkgroepen en de Raad van Beheer eind 2003 gaven zij ook zelf blijk van tevredenheid over het verloop van de bijeenkomsten.

4 EXTERNE CONTACTEN, OVERLEG- EN INSPRAAKORGANEN

▪ Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding

De Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding had in 2003 een zeer bescheiden werking. Er werden slechts drie plenaire bijeenkomsten georganiseerd. De FOV is in deze Raad vertegenwoordigd. Als geëigend adviesorgaan voor de sector van het sociaal-cultureel werk met volwassenen heeft de Raad een belangrijke rol. Decreten en reglementen moeten door de minister van Cultuur verplichtend voor advies aan de Raad worden voorgelegd. Zo werd in 2003 tweemaal een advies uitgebracht over het uitvoeringsbesluit bij het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Er werd eveneens een advies uitgebracht over het profiel van de leden van de Adviescommissies, het reglement voor de aanvullende subsidies aan migrantenverenigingen en over het FOV-decreet, dat ook toepasbaar wordt in de wereld van de cultuurcentra.

Eind september liep het vijfjarig mandaat van de Raad af. In, afwachting van de oprichting van een strategische adviesraad voor de sectoren Cultuur, Media, Jeugd en Sport werd eind 2003 de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding opnieuw samengesteld. De FOV is opnieuw in deze Raad vertegenwoordigd.

▪ De Staten-Generaal van het Middenveld

De FOV is als belangenorganisatie van bij de start sterk betrokken bij de Staten-Generaal van het Middenveld. Als medeoprichter laat de Federatie de stem van het sociaal-cultureel volwassenenwerk duidelijk klinken op de bijeenkomsten van de kerngroep van het middenveldnetwerk. Het was ook deze kerngroep, die de activiteiten, standpunten, ... van de Staten-Generaal in 2003 mee vorm gaf.

In de eerste helft van 2003 brachten de Staten-Generaal een memorandum uit voor de nieuwe Federale regering. In dat memorandum braken de Staten-Generaal een lans voor partnerschap tussen overheid en middenveld bij het aanpakken van maatschappelijke problemen. Verder bepleitten ze ook de rechten van de vrijwilligers, het vrijwilligers- en vormingsverlof, een vereenvoudiging van de regelgeving en een betere toegang tot de rechtsbedeling voor verenigingen, ... Het memorandum bleek niet zonder resultaat, want nogal wat van de inhoud vond weerklank in het regeerprogramma.

In de tweede helft van 2003 zetten de Staten-Generaal hun jaarprogramma 2004 in de steigers. De voorbereidingen voor een nieuwe forumbijeenkomst met de lidorganisaties van de Staten-Generaal werden getroffen. Met die bijeenkomst wilden de Staten-Generaal ideeën sprokkelen ter stoffering van een memorandum aan de nieuwe Vlaamse regering die aantreedt na de verkiezingen van 13 juni 2004. Verder maakten de Staten-Generaal ook werk van de voorbereidingen van het project rond Veiligheid, de vernieuwde website www.middenveld.org, ...

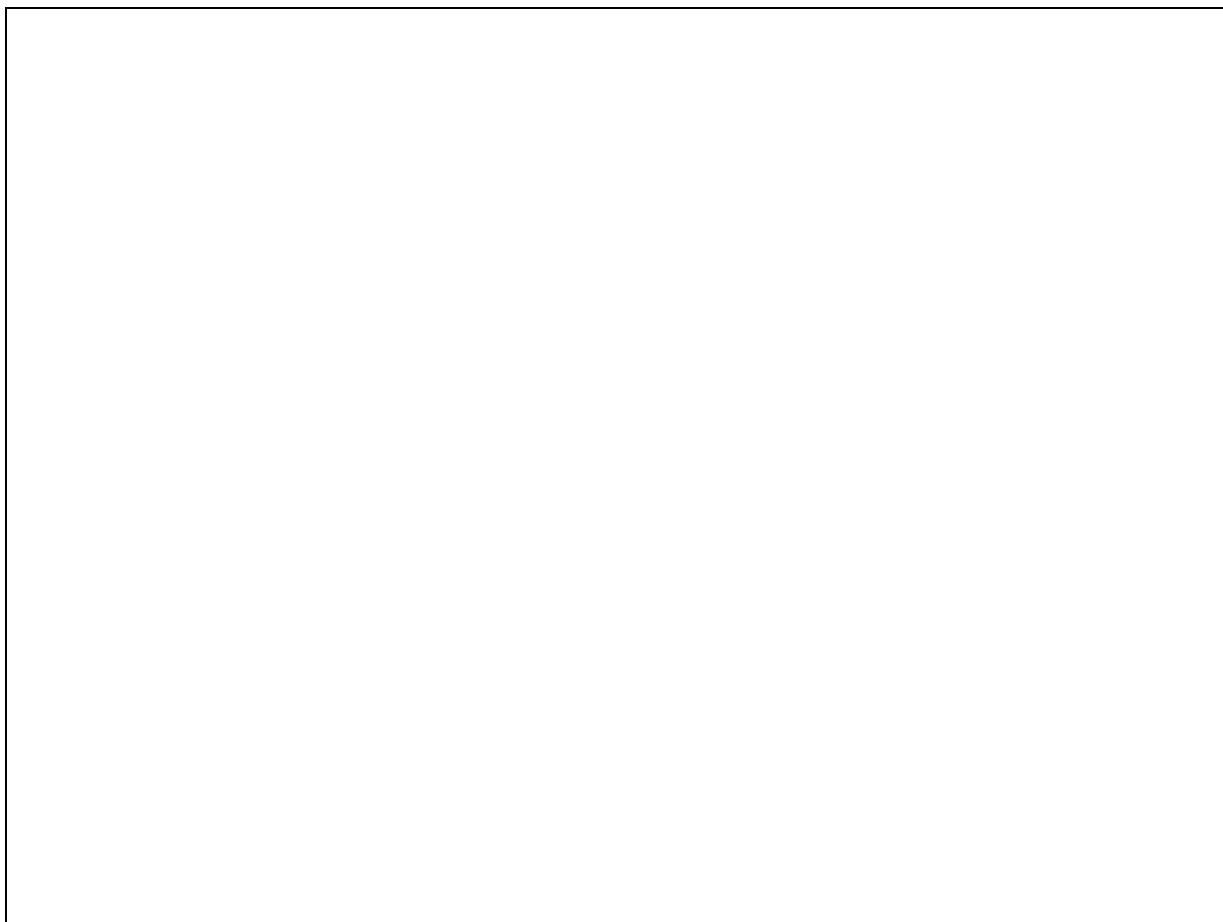
▪ ICEM-werkgroep Allochtoon verenigingsleven

Met het oog op het ontwikkelen van een nieuw strategisch plan voor het minderhedenbeleid stelde voormalig minister van Welzijn Mieke Vogels in 2003 een aantal voorbereidende gespreksgroepen samen. Deze gespreksgroepen werden uitgenodigd over verschillende facetten van het minderhedenbeleid adviezen te formuleren. Eén van die werkgroepen, de zoge-

naamde ICEM-werkgroep (Interdepartementale Commissie Etnisch-Culturele Minderheden), kreeg de opdracht om de link tussen het allochtone middenveld en de overheid te verduidelijken. Samen met het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk, het Vlaams Minderhedencentrum, de 14 erkende migrantenfederaties, een aantal deskundigen en medewerkers van het Kabinet Vogels werd ook de FOV uitgenodigd aan die werkgroep deel te nemen.

De werkgroep vertrok van de vaststelling dat de migrantenfederaties vandaag erkend worden binnen het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk en dat het vervullen van de vier decretale functies van het sociaal-cultureel volwassenenwerk hun kernopdracht is. Toch worden de federaties ook op tal van andere maatschappelijke terreinen gevraagd, tot zelfs overvraagd. Daardoor kunnen de federaties nauwelijks werk maken van een eigen organisatorische uitbouw. De ICEM-werkgroep pleitte er daarom voor de betrokken federaties van overheidswege enkel te erkennen voor hun sociaal-culturele kernopdracht. In tweede instantie kunnen de federaties ook aangesproken worden voor de belangenverdediging van hun leden en voor het geven van beleidsadviezen. Hierin moeten de organisaties evenwel worden ondersteund en dit zowel financieel (om bijvoorbeeld personeel aan te werven) als inhoudelijk. De inhoudelijke ondersteuning werd door de werkgroep toegewezen aan het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden.

In december 2003 organiseerde minister Byttebier, die intussen Vogels had vervangen, vier rondetafelgesprekken met de verantwoordelijken van de migrantenfederaties, de regionale integratiecentra en de integratiediensten. Tijdens deze gesprekken werden de voorstellen van de adviserende werkgroepen getoetst. Er bleek consensus te zijn over de grote lijnen van de adviezen. De rondetafels maakten wel duidelijk dat er op lokaal vlak nog een lange weg af te leggen is in het verduidelijken van de rollen en taken van de centra, de diensten, het opbouwwerk en de migrantenfederaties.

▪ **Overleg FOV - SoCiuS - VMC - SAMV - Minderhedenforum**

Steunpunten en belangenbehartigers moeten hun taken en opdrachten met betrekking tot het allochtoon verenigingsleven beter op elkaar afstemmen. Dat was één van de adviezen die door de ICEM-werkgroep (zie hierboven) werd geformuleerd in het kader van de voorbereiding van een nieuw strategisch plan minderhedenbeleid. Vier steunpunten vonden elkaar reeds eerder in een periodiek overleg: het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk, het Vlaams Minderhedenforum, het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen en het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden. Vanaf september 2003 zat ook de FOV mee met hen rond de tafel. Tijdens de eerste bijeenkomst ging veel aandacht naar de opvolging van de vier rondetafelgesprekken met de verantwoordelijken van de migrantenfederaties, de regionale integratiecentra en de integratiediensten. De tweede bijeenkomst waaraan de FOV deelnam, was vooral gewijd aan het uitwisselen van informatie over de verschillende initiatieven die de steunpunten en de belangenorganisatie met betrekking tot het allochtoon verenigingsleven nemen.

▪ **Intersectorale Werkgroep Auteurswetgeving**

In december 2001 verhoogde de beheersvennootschap SABAM zonder enige aanleiding of overleg haar tarifiering. Dit zette nogal wat kwaad bloed bij culturele organisaties die omwille van hun activiteiten vaak onderworpen zijn aan het betalen van auteursrechten. Samen met andere sectoren drong de FOV daarom bij SABAM aan op een overleg over de tarieven en over de manier waarop auteursrechten worden geïnd. De onderhandelingen hierover leidden tot een aanvaardbaar compromis. De betrokken sectoren besloten daarop om samen, onder de noemer van Intersectorale Werkgroep Auteurswetgeving, de dialoog met SABAM te onderhouden en elkaar onderling te versterken in andere auteursrechtelijke dossiers.

Eén van die dossiers was de Europese Richtlijn over de auteurswetgeving die voor eind 2002 moest worden geïmplementeerd in de Belgische wetgeving. Vanuit de brede sociaal-culturele sector kunnen veel vragen worden gesteld bij de huidige auteurswetgeving. De Intersectorale Werkgroep Auteursrechten nam daarom de verplichte aanpassing van de auteurswetgeving te baat om na te gaan welke uitzonderingsregels in de Richtlijn Europese zouden moeten gelden voor de sociaal-culturele sector. Zo suggereerde de werkgroep de uitbreiding van de uitzonderingsmaatregelen voor het onderwijs tot elke vorm van educatie, zodat de cursussen die de sociaal-culturele sector organiseert ontsnappen aan de bureaucratische implicaties van de auteurswetgeving. Deze en andere suggesties werden als amendement bij de (aanpassing van) de auteurswet ingediend. De aanpassing van de wet stakte echter wegens het al te grote aantal ingediende amendementen en het aantreden van een nieuwe federale regering.

Tegelijk met de mogelijke wijziging voor de auteurswetgeving kwam in 2003 ook een nieuw wetsvoorstel voor de controle op de beheersvennootschappen op tafel. De Intersectorale Werkgroep Auteurswetgeving greep deze kans aan om te onderstrepen dat beheersvennootschappen als SABAM, Reprobel, Simim en anderen, meer en duidelijker moeten communiceren over hun werking en over een meer overzichtelijke klachtenprocedure moeten beschikken. Analooq met de aanpassing van de auteurswet, werd in het najaar duidelijk dat ook de wet op de controle op de beheersvennootschappen er niet snel zou komen.

Een derde wet waarrond de Intersectorale Werkgroep auteurswetgeving in 2003 werkte, was de wet tot modernisering van de belasting voor aanplakking en de betalingswijzen van het zegelrecht. Deze wet verschaft duidelijkheid voor de verplichte aanplakkingstaks, ook voor

affiches van sociaal-culturele en culturele organisaties. De goedkeuring van de wet in april 2003 was voorafgegaan door vele vragen over de vrijstelling van deze taks voor sociaal-culturele organisaties. De wetgever had daar wel oren naar, want in de Commissie Financiën van de Belgische Senaat verklaarde minister van Financiën Reynders op 31 maart 2003 dat “er in de toekomst nagedacht zou kunnen worden over de mogelijkheid om de belasting voor aanplakking af te schaffen voor affiches waarvan de oppervlakte niet groter is dan 1 vierkante meter.” Op dit moment betekent de nieuwe wet voor de aanplakking vooral veel administratief werk voor de sociaal-culturele organisaties. Daarenboven wegen de kosten voor de betaling van de aanplakkingstaks zeker voor de kleine organisaties zwaar. Redenen genoeg dus om, in het kader van een administratieve vereenvoudiging, in de wet een uitzondering te voorzien voor de door de gemeenschappen gesubsidieerde organisaties. De Intersectorale Werkgroep Auteurswetgeving pleitte daarom voor een afschaffing van de wet voor de gesubsidieerde sector.

Terwijl de werkgroep zich boog over de verschillende vermelde wetsvoorstellen, bleven ook de onderhandelingen met SABAM lopen. Na de aanpassing van de tarifiering voor fuiven pleitte de Intersectorale Werkgroep Auteurswetgeving voor nieuwe tarieven voor concerten en voor dans voor senioren. Voorstellen werden geformuleerd, maar daarover moet in 2004 verder onderhandeld worden.

▪ **Stuurgroep Erkenning Verworven Competenties**

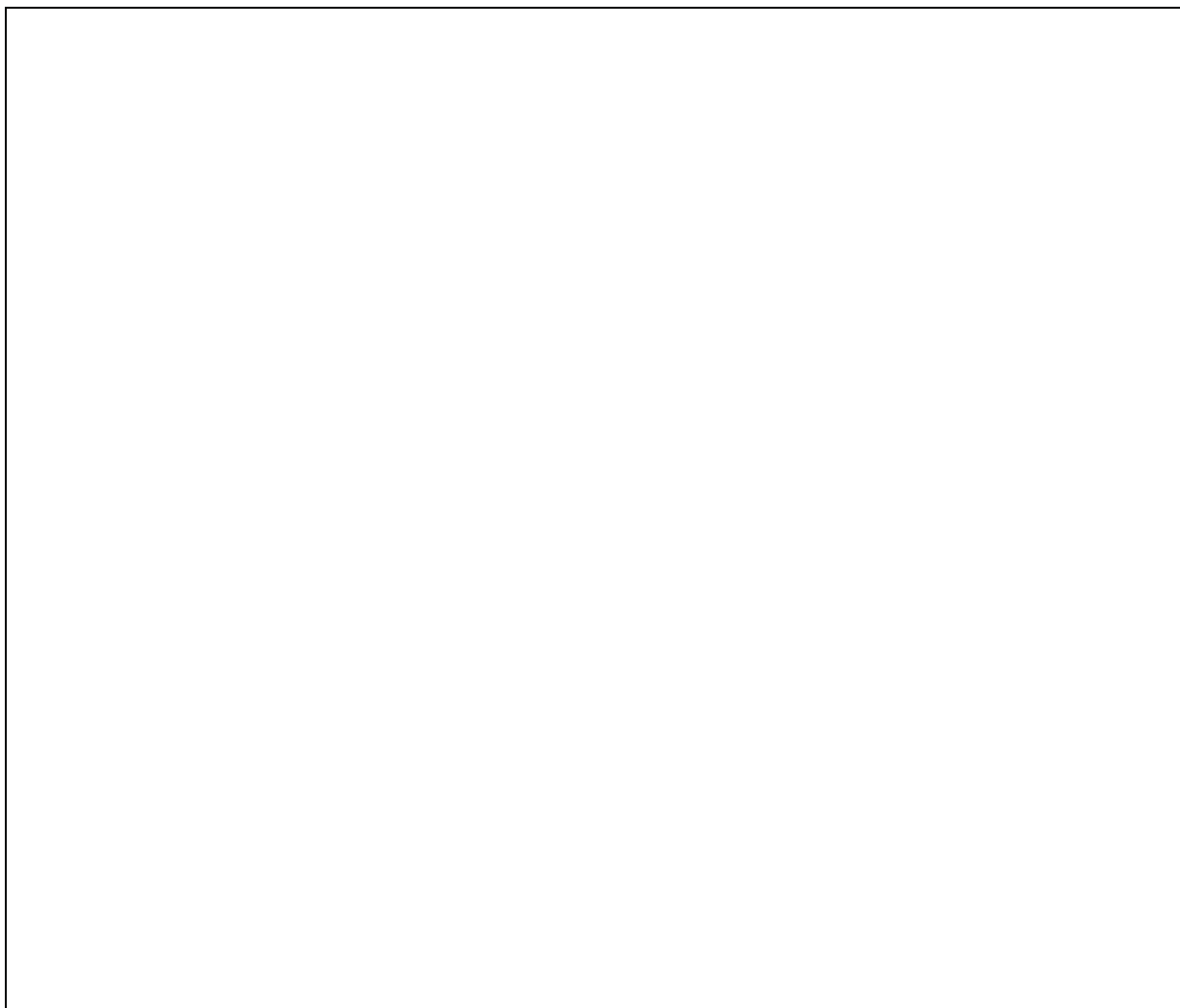
De erkenning van verworven competenties (EVC) bleef ook in 2003 een hot item. Zo voorzag de Vlaamse overheid het afgelopen jaar andermaal een budget voor een EVC-projectoproep. Binnen de DIVA (Dienst Informatie, Vorming en Afstemming) werd een aparte stuurgroep rond de Erkenning van Verworven Competenties opgericht. Deze stuurgroep bestond uit vertegenwoordigers van de VLOR, de VDAB, het VEV (Vlaams Economisch Verbond), de FOV, het Steunpunt voor Sociaal-cultureel Werk, de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en de Administratie Werkgelegenheid. Het VIZO nam het voorzitterschap waar. De stuurgroep kreeg een vijfledige opdracht toegewezen: (1) de opvolging en het coördineren van de EVC-projecten uit de eerste oproep in 2002 (binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk had het EVC-project betrekking op reisleiders en gidsen), (2) de invulling van de nieuwe projectdomeinen, (3) het formuleren van beleidsadviezen, (4) het uitschrijven van een onderzoeksopdracht omtrent het leerbewijs en de portfolio en (5) de organisatie van een Vlaamse EVC-dag in 2004. Binnen het domein van het sociaal-cultureel volwassenenwerk werd een EVC-project voor vrijwilligers-bestuursleden goedgekeurd. De onderzoeksopdracht omtrent het leerbewijs en de portfolio werd uitbesteed aan de Universiteit Gent. De onderzoekers interviewden daarvoor zowel de betrokken DIVA-partners als de coördinatoren van de EVC-pilootprojecten. Ook FOV en SoCiuS werkten mee aan deze bevraging. De discussie omtrent het gebruik en de aanmaak van een gemeenschappelijk format voor leerbewijzen binnen de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk is daarmee echter nog niet afgerond.

Het plan van de stuurgroep om vanuit de expertise en de ervaringen van de EVC-pilootprojecten beleidsadviezen te formuleren in functie van een decreet werd doorkruist door de aankondiging van het voorontwerp van decreet ‘titel van beroepsbekwaamheid’ door minister Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme. De SERV en de VLOR reageerden rechtstreeks op dit voorontwerp van decreet. De FOV en het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk deponeerden hun be-

merkingen en bekommernissen aangaande het voorontwerp via het kabinet Cultuur bij de Interkabinettenwerkgroep Levenslang Leren.

- **EVC-themagroep SoCiuS**

Het zoeken naar een conceptuele invulling en daarnaast het valideren van competenties verworven door vrijwillige bestuursleden binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk was de inzet van de EVC-themagroep van het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk waar ook de FOV aan deelnam. De themagroep had als belangrijkste doelstellingen het ontwikkelen van toetsbare definities voor de meest relevante competenties voor bestuursvrijwilligers en het geven van een eerste aanzet tot een competentie management voor vrijwilligers. De themagroep functioneerde ook als een soort denktank ter voorbereiding van het EVC-pilootproject voor vrijwilligers-bestuursleden in het maatschappelijk middenveld. Dat pilootproject, dat is goedgekeurd door de DIVA, wordt gecoördineerd door het Steunpunt Vrijwilligers in samenwerking met het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk. Voor de opvolging en ondersteuning van het project werd een reflectiegroep opgericht waar de FOV deel van uitmaakt. De FOV zal dit project ook in 2004 opvolgen vanuit een beleidsmatige invalshoek.

- **Sociaal overleg Federatie van Werkgevers van Sociaal-Cultureel Werk**

Ook het sociaal overleg georganiseerd door de Federatie van Werkgevers van Sociaal-Cultureel Werk (FWSCW) werd in 2003 van nabij gevolgd door de FOV. De FOV nam deel aan de samenkomsten van de lidorganisaties van de FWSCW en informeerde zich over de dossiers met implicaties voor de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Bij arbeidsrechtelijke vragen van de eigen lidorganisaties nam de FOV een doorverwijzende rol aan.

- **Stuurgroep Volkshogescholenproject SoCiuS**

De FOV participeerde in 2003 aan de SoCiuS-stuurgroep van het volkshogescholenproject. In deze stuurgroep volgden vertegenwoordigers van het Steunpunt, de FOV, hogescholen, Kabinet en Administratie de voortgang in het project Volkshogescholen van nabij op. De projectmedewerkers van SoCiuS konden er hun ervaringen met de start van 13 initiatieven op 13 locaties in Vlaanderen toetsen aan de beoogde voortgang en de voorgestelde doelstellingen. Vanuit de stuurgroep werd ook de 'gemeenschappelijkheid' van de aanpak in de gaten gehouden. Zo was er aandacht voor modelstatuten, een gemeenschappelijke naam en logo, een breed draagvlak voor de volkshogescholen, de subsidiëring en de eerste programmering. Midden 2003 werden de werkzaamheden van de Stuurgroep beëindigd. Dit liep parallel met de oprichting van volkshogescholen vzw's in de 13 regio's.

- **Werkgroep Participatie bij Jongeren**

Ter gelegenheid van '10 jaar decreet lokaal jeugdwerkbeleid' organiseerde de Vlaamse Overheid een colloquium. Dit colloquium moest een platform bieden voor debat en aanbevelingen in het lokaal jeugdwerkbeleid. Om het debat te stofferen werden voorafgaandelijk vier focusgroepen samengesteld die zich over verschillende jeugdwerkthema's bogen. De groep waar de FOV aan deelnam, kreeg de lyrische naam "Naar een volwaardige kinder- en jongerenparticipatie." In de tijdsspanne van vier bijeenkomsten bracht de werkgroep een reeks bedenkingen over participatie bij kinderen en jongeren samen. Zo stelde de groep vast dat wanneer men er vanuit gaat dat iedereen, dus ook elk kind en elke jongere, continu participeert door zin te geven aan zijn omgeving, het er dan op lijkt dat er bij hen geen participatieprobleem is. Want elke mens geeft sowieso zin - bewust of onbewust - dus elke mens participeert. Kinderen worden door volwassenen echter vaak benaderd als "nog net geen mensen". Hierdoor wordt hun participatie niet altijd naar waarde geschat met als gevolg dat zij niet volwaardig kunnen deelnemen aan deze samenleving...

Deze en andere bevindingen werden vertolkt op het colloquium.

- **Vrijwilligerstraject KBS**

De Koning Boudewijnstichting startte in 2002 met een tweejarig vrijwilligerstraject voor een aantal zogenaamde "kernactoren" uit het middenveld. Ook FOV nam hieraan deel.

Het traject omvatte een uitgebreide uitwisseling over thema's die met vrijwilligerswerk samenhangen. De laatste "etappes" van het traject vonden plaats op 21 januari en 21 maart 2003. Op 26 september werd het traject in schoonheid besloten met de voorstelling van de publicatie "Niet zomaar, over vrijwilligerswerk in Vlaanderen".

▪ Raad van Beheer VOGB

De FOV werd in het najaar van 2003 gevraagd om namens de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding te zetelen in de Algemene Vergadering van het Vlaams Ondersteunings-Centrum Basiseducatie (VOGB). De Federatie was voor het eerst vertegenwoordigd op de Algemene Vergadering van eind oktober. Tijdens deze bijeenkomst werd de modularisering binnen de basiseducatie besproken, alsook het nieuwe registratiesysteem [M@trix](#).

▪ Raad van Beheer Steunpunt Vrijwilligers

De Raad van Beheer van het Steunpunt voor Vrijwilligers nam zich in 2003 voor uit te breiden naar verschillende belendende sectoren en tegelijk te “verjongen”. In functie daarvan werden een aantal personen aangesproken. Zowel afgevaardigden uit het Steunpunt Jeugd, de sportsector, Oxfam Wereldwinkels als de FOV traden uiteindelijk toe tot de Raad van Beheer.

Op de bijeenkomsten van de Raad van Beheer van het Steunpunt stonden onder meer de EVC-problematiek en de Hoge Raad voor Vrijwilligers meermaals op de agenda. De erkenning van verworven competenties werd door het Steunpunt uitgekozen als thema voor de Week van de Vrijwilliger in 2004. Ondertussen kreeg het Steunpunt ook de opdracht toegewezen om een project rond de erkenning van verworven competenties voor vrijwilligersbestuursleden verder uit werken.

▪ Hoge Raad voor Vrijwilligers

De Hoge Raad voor Vrijwilligers werd officieel samengesteld in het voorjaar van 2003. Namens de Raad van Beheer van de FOV nam Rudi Teirlinck van bij de start deel aan de activiteiten van de Raad. De eerste opdracht die de Raad kreeg was het verrichten van beleidsvoorbereidend werk rond het statuut van de vrijwilliger. Op 5 december, niet toevallig de Dag van de Vrijwilliger, bracht de voorzitter van de Raad al de eerste bevindingen rond het statuut naar buiten. De belangrijkste aandachtspunten daarbij waren: de aansprakelijkheid van de organisatie voor de vrijwilliger, de duidelijkheid over de definities, de verzekering, de vergoeding van de vrijwilliger en het vrijwilligerswerk voor uitkeringsgerechtigde vrijwilligers. Twee algemene regels stelt de Raad duidelijk voorop: (1) de uitoefening van vrijwilligerswerk is verenigbaar met de voordelen verbonden aan het statuut en de vergoeding voor gemaakte kosten, (2) forfaitaire of op basis van bewijsstukken kunnen de betaling van de uitkeringen, waarop zij volgens hun statuut recht hebben niet in gevaar brengen of beletten.

▪ Adviesgroep ontwikkelingseducatie

Bij het begin van 2003 formuleerde toenmalig Vlaams minister voor Ontwikkelingssamenwerking Vogels de wil om op korte termijn een stevig Vlaams beleid rond ontwikkelingseducatie uit te bouwen. De educatie over de Noord-Zuid-problematiek werd tot dan toe door de Vlaamse Gemeenschap door middel van projectfinanciering ondersteund. Een nieuw decreet Ontwikkelingseducatie zou een eerste stap zijn naar een meer structurele aanpak en betoelaging door de Vlaamse overheid. De tekst van het ontwerpdecreet Ontwikkelingseducatie werd in de periode maart tot september voorbereid door een adviesgroep. Deze adviesgroep bestond uit medewerkers van het kabinet Vogels, afgevaardigden uit de NGO-sector, de jeugdsector, de academische wereld, ... Ook erkende sociaal-culturele organisaties zijn

speler op het veld van de ontwikkelingseducatie. Daarom nam ook de FOV deel aan de adviesgroep. Bij de totstandkoming van de tekst werd vooral nadruk gelegd op het bereiken van een ruimere doelgroep met meer kwalitatieve activiteiten. Men wil daarbij naast de “klas-sieke” aanbieders van ontwikkelingseducatie zoals de NGO's, ook bijvoorbeeld de sociaal-culturele organisaties die op dat terrein werken, niet uit het oog verliezen.

Ludo Sannen, de opvolger van Vogels, legde in de herfstmaanden het ontwerp van decreet voor aan de Vlaamse regering. Deze keurde het ontwerp goed.

▪ **Provinciale werkgroep Vlaams-Brabant**

Eind 2003 werd duidelijk dat de Vlaamse provincies zich stilaan klaarmaakten voor de aanmaak van nieuwe provinciale subsidiereglementen voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Daarmee willen de provincies in het kielzog varen van het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk dat sinds april een nieuwe beleidswind laat waaien door de sector. Om een en ander te stroomlijnen, startte de Vereniging van de Vlaamse Provincies met het schrijven van een richtinggevend standpunt voor het provinciale beleid rond sociaal-cultureel volwassenenwerk. De FOV volgde de ontwikkeling van het VVP-standpunt met argusogen. Ondertussen nam de FOV eind 2003 ook deel aan een ad-hocwerkgroep opgericht binnen de provincie Vlaams-Brabant. In deze advieswerkgroep werd in een drietal bijeenkomsten vorm gegeven aan twee nieuwe ontwerpreglementen voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk binnen de provincie. Het is de bedoeling dat de nieuwe subsidiereglementen tegen april 2004 worden goedgekeurd in de provincieraad.

▪ **VLOR, Onderwijsraden, RISO Oost-Vlaanderen, Basiseducatie Gent, ...**

De FOV heeft er baat bij de ontwikkelingen in aanverwante sectoren van nabij te volgen. Dit laat toe om eventueel te toetsen of de beleidsvoering in de eigen sector gebaat is (of net niet) bij vergelijkbare ontwikkelingen in die collega-instellingen. Zo werd in de loop van 2003 geparticipeerd aan bijeenkomsten van de Raad voor het Volwassenenonderwijs (binnen de VLOR), de bestuursorganen van het Regionaal Instituut voor de Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen, het Centrum voor Basiseducatie Leerpunt Gent, de Onderwijsraad van de Erasmushogeschool Brussel.

Discussies over modularisering, huizen van het Nederlands, enveloppenfinanciering, afstemming van het vormingsaanbod, de opleiding van opleiders, integratie tussen de opbouwwerksector en de integratiesector zijn allen facetten van de grondige mutatie die ook in die educatieve en welzijnssectoren plaatsvinden. Het is goed tijdig over het muurtje te kijken en vragen naar samenwerking en afstemming hardop te stellen. De energie die naar deze overlegcircuits gaat moet noodgedwongen beperkt blijven. Toch geeft het voldoende injectie voor een reflectie over het functioneren van de eigen werksector.

5 COMMUNICATIE

5.1 DIGIZINE, DIGITAAL MAGAZINE OVER BELEID EN REGELGEVING IN DE VOLKSONTWIKKELING

Het jaar 2003 was de tweede volledige jaargang voor het FOV-digizine, het digitaal magazine over beleid en regelgeving in de volkswontwikkeling. Het aantal digizine-abonnees bleef gedurende het jaar gestaag groeien. Het eerste nummer van 2003 kwam in totaal in 500 mailboxen terecht. Het 19de en laatste nummer van 2003 vond zijn weg al naar 650 abonnees. De resultaatsindicator uit het FOV-beleidsplan ("Het aantal abonnees verdubbelt in de periode 31 december 2001 – 31 december 2005", p. 8) werd hiermee reeds bereikt.

Om het digitaal magazine wat grotere bekendheid te geven, zorgde de FOV in 2003 ook voor een gerichte wervingscampagne naar potentiële geïnteresseerden. Als gevolg hiervan kreeg het aantal abonnees op korte tijd een flinke opstoot.

De tweewekelijks verzending van het FOV-digizine werd gedurende 2003 vrij strikt aangehouden. Uit de reacties die de FOV kreeg van abonnees kan worden opgemaakt dat de inhoud en nieuwswaarde van het digitaal magazine erg worden geapprecieerd. Het aantal personen die het digizine niet langer wenst te ontvangen, bleef dan ook beperkt.

Nummer digizine	datum	Aantal abonnees
Digizine 1	15 januari	505
Digizine 2	7 februari	505
Digizine 3	18 februari	506
Digizine extra	28 februari	510
Digizine 4	5 maart	510
Digizine 5	20 maart	512
Digizine 6	3 april	513
Digizine 7	8 mei	514
Digizine 8	27 mei	521
Digizine 9	11 juni	524
Digizine 10	24 juni	525
Digizine 11	15 juli	527
Digizine 12	29 augustus	532
Digizine 13	12 september	533
Digizine 14	6 oktober	539
Digizine 15	21 oktober	543
Digizine 16	4 november	547
Digizine 17	18 november	613
Digizine 18	5 december	649
Digizine 19	18 december	650

Alle voorbije edities van digizine zijn consulteerbaar op www.fov.be (klik op 'digizine').

5.2 WEBSITE FOV.BE

Ook de FOV-website, die van start ging eind 2001, kon gedurende het afgelopen jaar op een groeiende belangstelling rekenen. De bezoekers vonden dus voldoende informatie op de site om met regelmaat terug te keren. De site telde in totaal 20.827 bezoekers in 2003, ongeveer 10.000 meer dan in 2002. De pagina met nieuwsberichten en die met de adressen van de lidorganisaties bleken de meest geconsulteerde pagina's van de website te zijn. Ook de praktische gegevens over de Federatie (contactgegevens, structuur, ...) worden met regelmaat bekeken.

Ondanks de belangstelling heeft de FOV niet de voorgenomen grafische en inhoudelijke verbeteringen aan de website kunnen doorvoeren. De hoofdreden hiervoor was voornamelijk tijdsgebrek.

5.3 WEBSITE SUBSIDIEWIJZER

De webstek www.fov.be kreeg er eind 2003 een klein broertje bij. Op de deelsite www.fov.be/subsidiewijzer wordt alle nuttige informatie over provinciale en Vlaamse subsidies gebundeld en raadpleegbaar gemaakt. Bij de aanmaak van de deelsite werd er voor gezorgd dat de informatie over de subsidies goed gestructureerd en samenvattend wordt weergegeven. Dit laat de bezoeker toe snel toe zien wie voor welke subsidie in aanmerking komt, wat de criteria zijn, ...

De on-line subsidiewijzer is geen site die dagelijks of wekelijks kan worden aangepast. Het is eerder een wegwijzer voor sociaal-culturele organisaties op zoek naar subsidies. De subsidiewijzer is on-line sinds 4 december 2003. 407 bezoekers vonden in de laatste maand van 2003 reeds hun weg naar de deelsite.

5.4 FOV IN DE MEDIA

In 2003 werden door de FOV drie persberichten verstuurd naar de nationale pers en de vakpers. Het persbericht met titel *FOV kritisch over ontwerpdecreet sociaal-cultureel volwassenenwerk* (31 januari) had betrekking op de aanloop naar de goedkeuring van het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. De overige persberichten met titels *Een kwartier... voor een knock-out?* (28 oktober) en *Zware slag bij de vormingsinstellingen* (28 november) reageerden op de beslissing(sprocedure) in het dossier van de gespecialiseerde vormingsinstellingen.

We sommen hier de titels op van de krantenartikels waarin de FOV in 2003 expliciet aan bod kwam:

- 24 februari: *Cultuur in mijn straat* (De Standaard, bijlage , p. 7)
- 28 februari: *Zich inzetten voor iets, daar gaat het om* (De Standaard, bijlage, p. 19)
- 29 oktober: *Dreigende kaalslag alarmeert socio-cultureel volwassenenwerk* (De Standaard, p. 14)
- 29 oktober: *Meerderheid vormingsinstellingen voor volwassenen dreigt subsidies mis te lopen* (De Financieel-Economische Tijd, p. 3)
- 7 november: *Minister sust vormingssector* (De Standaard, p. 11)

- 28 november: *Zwaar verdict voor vormingssector* (De Standaard, p. 11)
- 28 november: *14 vormingsinstellingen krijgen volgend jaar geen subsidies meer* (De Financieel-Economische Tijd, p. 4)

De persberichten en de berichten die werden verspreid via het FOV-digizine resulteerden ook in verschillende aankondigingen en artikels in publicaties zoals SoCiuS-e-zine, Diagonaal (Vlaams Minderhedencentrum), Nieuwsbrief (VVC), ...